

Justert eksamensmodell, ønske om innspill fra Studieutvalget

Den 3. januar 2020 sendte dekanatet ut et forslag til justert eksamensordning til en siste høring hos de vitenskapelig ansatte og JSU. Forslagene som ble sendt ut samt innspillene på disse fremgår av dette vedlegget sidene 3-31. Som det vil fremgå avviker noen av innspillene i denne runden vesentlig fra tidligere mottatte innspill. Tidligere innspill fremgår på side 32-48.

For å ha et best mulig grunnlag til å vurdere hvilke som skal fremmes for fakultetsstyret, samt for å opplyse saken til for fakultetsstyret best mulig, bes Studieutvalget om å gi sin vurdering av de samme forslagene som ble sendt ut 3. januar, i tillegg til ett ekstra forslag om arbeidskrav i kontraktsforhandling og avtaleutforming. Det er dermed ønskelig at Studieutvalget kommer med sine vurderinger av følgende mulige forslag, gruppert avdelingsvis.

1. avdeling

Endret vurderingsuttrykk på ex fac skoleeksamen, fra gjeldende bokstavkarakterskala A-F, til bestått/ikke bestått.

2. avdeling

Innføre egen eksamen i faget rettshistorie, gjennomført i høstsemesteret på andre studieår. Følgelig utgår rettshistorie fra det som blir prøvd ved de avsluttende eksamener i vårsemesteret.

Eksamensformen kan være en hjemme-, muntlig eller skoleeksamen. Dette kan kombineres med et arbeidskrav. Vurderingsuttrykket kan være karakterskalaen A-F, eller bestått/ikke bestått.

3. avdeling

1. Egen eksamen i metode, gjennomført i høstsemesteret på tredje avdeling.

Følgelig utgår den mer teoretiske delen av metodefaget fra det som blir prøvd ved de avsluttende eksamener i vårsemesteret. Fortsatt vil metode alltid vil være en del av prøven ved alle eksamener.

Eksamensformen foreslås til tre dagers hjemmeeksamen med vurderingsuttrykk A-F.

2. Skoleeksamen i vårsemesteret endres fra åtte timer til seks timer, med virkning fra studieåret 2020/2021.
3. Innføring av arbeidskrav i kontraktsforhandling og avtaleutforming.

4. avdeling

1. Egen eksamen i samerett, gjennomført i høstsemesteret. Muntlig eksamen med vurderingsuttrykk A-F.
2. Egen eksamen i de semiobligatoriske fagene, gjennomført i høstsemesteret. 4 timer skriftlig skoleeksamen med vurderingsuttrykk bestått/ikke bestått.
3. Endre skoleeksamen fra 8 til 6 timer i vårsemesteret.
4. Redusere antall skoleeksamener i vårsemesteret fra to til en.

Øyvind Edvardsen

From: Magne Frostad
Sent: fredag 3. januar 2020 09:09
To: JurFak 3 - Faglig ansatte; jsu_gmail
Cc: Øyvind Edvardsen; Hege Skarsfjord
Subject: Høringsrunde vedr forslag til justering av eksamensordningen
Attachments: Justering av eksamensordning innspillsrunde januar 2020.docx

Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Flagged

AttachmentCollectionEntryId:

|C:\Users\mfr002\AppData\Local\Microsoft\Windows\INetCache\Content.Outlook
\4UVEP2BQ\Justering av eksamensordning innspillsrunde januar 2020 (003).docx

Hei og vel overstått jul og nyttår,

Vedlagt finner dere dekanatets forslag til justering av eksamensordningen ved masterstudiet i rettsvitenskap. Ingen endringer er foreslått ift 5. avdeling, mens det foreslås justeringer for 1. tom 4. avdeling. Forslaget baserer seg på tidligere møter med hhv. studenter og ansatte, samt mottatte forslag fra avdelingsledere, øvrige ansatte og JSU. Se for øvrig beskrivelsen av prosessen mm i vedlegget.

Dekanatet ønsker med dette å fremlegge forslaget for våre ansatte og JSU for en siste høringsrunde. Vi oppfordrer særlig avdelingsledere og JSU om å komme med innspill, men tar med glede imot innspill fra alle ansatte.

Eventuelle innspill sendes til oyvind.edvardsen@uit.no, senest **fredag 10. januar kl. 1400**. Basert på disse innspillene vil vi forelegge et endelig forslag for SU ultimo januar og for fakultetsstyret medio februar.

MF

Justering av eksamensordningen ved masterstudiet i rettsvitenskap UiT - Invitasjon til å gi ytterligere innspill

Bakgrunn

Studiemodellen og eksamensordningen ved masterstudiet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet, UiT, har ikke vært gjenstand for omfattende endringer de senere år. En rekke mindre justeringer og endringer hva gjelder øvings- og prøvingsformer, undervisningsformer, fagbeskrivelser, pensum, med videre er likevel blitt utført. Dekanatet ved fakultetet ser imidlertid ikke behov for noen omfattende reform av studiet. Et slikt behov er heller ikke meldt fra studenter, ansatte eller avtakerfeltet.

Likevel er det flere faktorer som gjør at det er nødvendig å se nærmere på selve eksamensordningen. Masterstudiet har over mange år hatt utfordringer med høye gjentakstall. Noe som dels er kostbart og gir faglige- og praktiske utfordringer, men som i tillegg er forstyrrende for studentene i deres studieløp og kan ha negative ringvirkninger for deres prestasjoner på de enkelte eksamener. Denne utfordringen har også blitt påpekt overfor de juridiske fakultetene av rektorene ved UiT, UiB og UiO våren 2018. I brev til dekanene uttrykte rektorene bekymring for den høye gjentakshyppigheten, og rektorene ba om at fakultetene i fellesskap vurderer hva som kan gjøres for å adressere denne problematikken.

Videre ser vi at en sammenligning av karakterfordelingene over år tilsier at det ved UiT gis en mindre andel av karakterene A og B sammenlignet med UiB og UiO. Eksamensordningene ved de to øvrige juridiske fakultetene er endret, slik at de i nokså stor grad avviker fra den modellen vi har ved Jurfak UiT. Dette gjelder både prøvingsformer, tidspunkt for eksamen, antall eksamener, hva og hvor mye som prøves i den enkelte eksamen, vurderingsuttrykk, mv. Det er i tillegg klart at eksamenspresset og karakterpresset på masterstudiet i rettsvitenskap generelt er stort.

Som del av arbeidet med å tilrettelegge for best mulig læringsutbytte og læringsmiljø har det høsten 2018 og våren 2019 vært arbeidet med mulige endringer av eksamensordningen ved fakultetet. Det har i denne perioden vært gjennomført flere møter med JSU, samt avholdt presentasjoner og diskusjoner på allmøter med studentene og fellesmøte med de ansatte på

fakultetet. Det har vært sendt ut forslag til alle avdelingslederne, med forespørsel om innspill fra dem og de som underviser på deres avdeling. Fakultetsledelsen har videre mottatt innspill fra noen ansatte enkeltvis.

Det har i denne prosessen vært fremmet ulike forslag om endret vurderingsuttrykk, flere eller færre eksamener, andre vurderingsformer, justeringer av eksisterende vurderingsformer, mv. Forslag om en samlet karakter på den enkelte avdeling og karakterer basert på deltakelse på seminar, er også lansert.

Både studenter og ansatte ser klare fordeler med store avsluttende eksamener på slutten av hvert studieår. Det er videre enighet om å videreføre varierte prøvingsformer, med hjemmeeksamen, muntlig eksamen og skriftlig skoleeksamen. Det synes ut fra dette å være bred enighet om at nåværende eksamensmodell i hovedsak skal beholdes. Omfattende omlegginger i form av eksempelvis halvårseksamen, eller økt modularisering i form av mange mindre fagspesifikke eksamener gjennom hele studieåret, er dermed ikke vurdert.

Basert på arbeidet med dette, erfaringer og samarbeid med UiO og UiB, innspill og forslag fra studentene (både gjennom JSU og fra enkeltstudenter/allmøte) samt innspill fra ansatte ved fakultetet og avdelingslederne især, ønsker dekanatet nå å gå videre med forslagene som her presenteres i det følgende. Forslagene vil bli lagt frem for styret til diskusjon og eventuelt vedtak på første styremøte i 2020. Før det skal saken behandles av SU.

Før saken legges frem for styret og SU gis JSU, avdelingsledere og øvrig ansatte med dette muligheten til å komme med eventuelt ytterligere innspill. Alle innspill sendes til fakultetsdirektør Øyvind Edvardsen senest 10. januar 2020 (oyvind.edvardsen@uit.no)

[Forslag til justering av eksamensordning](#)

Forslagene er knyttet til den enkelte avdeling. Dekanatet vil foreslå for styret at endringene trer i kraft gradvis og suksessivt fra og med studentkullet som begynner høsten 2020. Dette vil redusere behovet for overgangsordninger og doble studieløp til et minimum. Konkret vil da endringene på første avdeling gjelde fra og med studieåret 2020/2021, endringene på andre avdeling gjelde fra og med studieåret 2021/2022, endringene på tredje avdeling gjelde

fra og med studieåret 2022/2023 og endringene på fjerde avdeling gjelde fra og med studieåret 2023/2024.

Dette gjelder imidlertid *ikke* forslagene om å redusere varigheten på skoleeksamen fra 8 timer til 6 timer på tredje- og fjerde avdeling. Disse endringene foreslås innført allerede fra studieåret 2020/2021.

Målet med forslagene er å bidra til redusert eksamenspress og karakterpress, på sikt å redusere antall gjentak, samt å bidra til at karakterfordelingen endres i ønsket retning.

I det følgende fremstilles forslagene knyttet til den enkelte avdeling:

1. avdeling

Forslag:

Endret vurderingsuttrykk på ex fac skoleeksamen, fra gjeldende bokstavkarakterskala A-F, til bestått/ikke bestått.

Vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått skal i henhold til forskrift ved eksamener UiT § 36, være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte bokstavkarakterskalaen. Dette er utledet av nærmere retningslinjer for bruk av skalaen bestått/ikke bestått fra hhv. Kunnskapsdepartementet og Universitets- og høyskolerådet. Konkret innebærer dette at kravene til å *bestå* skal fremkomme fra læringsutbyttebeskrivelsen, hvor de faglige minimumskravene må være beskrevet klart og presist. De faglige minimumskravene skal også framgå i sensorveiledningen.

Mottatte innspill:

JSU har stilt seg positiv til forslaget både i møter med fakultetet og i medieoppslag, se <https://khrono.no/juridiske-fakulteter-dropper-karakter-tidlig-i-studiet/420995>. På allmøtet var studentenes tilbakemeldinger noe delte, ved at noen ønsket bokstavkarakter og andre ikke. Studentenes inntrykk var at veldig mange tok opp ex fac eksamen på andre studieår, og at det ofte gikk ut over arbeidet med forvaltningsretten.

Avdelingsleder Kristine Korsnes har gitt tilbakemeldinger basert på et møte med ansatte som har undervisning på første avdeling. Tilbakemeldingen er at de ser både positive og negative sider ved å gjøre vurderingsuttrykket om fra bokstavkarakterer til bestått / ikke bestått.

Av negative sider ble det særlig fremhevet en frykt for nedprioritering av faget. Dette er særlig uheldig ettersom juridisk metode, som utgjør kjernen i ex fac faget, er veldig viktig for resten av studiene. Videre ble det anført at bokstavkarakterer på ex fac eksamen kan gi trygghet for studentene, slik at de vet litt mer om hva de går til/hva som kreves på universitetsnivå, før de avsluttende skoleeksamenene på 1. avdeling. Det fremkom videre et ønske om å sette grensen for bestått ved bokstavkarakteren D, hvis mulig.

Det ble videre fremhevet at underviserne fant at mye talte for å gjøre vurderingsuttrykket om fra bokstavkarakterer til bestått /ikke bestått. Det ble imidlertid fremhevet at en forutsetning for en slik endring var at det også etter endringen blir tilbudt en øvingsoppgave i faget hvor studentene får tentative karakterer (som på vanlige øvingsoppgaver). Det ville sikre at de får øve seg og realitets-orientere seg mht karakternivå, også om eksamensvurderingen er bestått / ikke bestått.

Grunner som ble fremhevet for å gå inn for en bestått/ikke bestått vurdering var å unngå gjentak på andre avdeling, samt at et slikt grep kan lede til minsket eksamenspress på et allerede krevende og hektisk oppstartsemester for studentene.

Andre ansatte som ikke var tilstede på dette møtet med avdelingslederen, har også støttet forslaget om endret vurderingsuttrykk for ex fac eksamen.

Etter disse høringsinnspillene har de juridiske fakultetene i Oslo og Bergen lagt om sine eksamensordninger, slik at første semester er uten karakter. Dette er fra deres side fremhevet som et forsøk på å minske karakterpress og gjentak, og å gi studentene mer ro til læring. Gjennom å gjøre om vurderingsuttrykket på ex fac eksamen hos oss, vil et karakterfritt første semester dermed bli gjeldende ved alle tre lærestedene (foruten ex phil som fakultetet ikke rår over selv). I tillegg nevnes at det ved fakultetet i Bergen blir benyttet «greidd/ikkje greidd» som vurderingsuttrykk ved ex fac eksamen.

Dekanatets vurdering:

Det vil være hensiktsmessig å være med på ordningen om at første semester i størst mulig grad er karakterfri, slik Oslo og Bergen har innført. Karakteren i ex fac faget er dessuten godt egnet til å endres til bestått/ ikke bestått, da det er en metodisk prøve meget kort tid etter oppstart på studiene. Endret vurderingsuttrykk vil kunne redusere presset på studentene første semester, i tillegg til at det vil minske «behovet» for gjentak.

Ut fra en helhetlig vurdering og særlig tilbakemeldinger fra ansatte og studenter, vurderes det ikke hensiktsmessig å gå videre med det tidligere fremmede forslaget om redusert eksamenstid på ex fac eksamen. Fra møtet mellom avdelingsleder og underviserne kom det videre forslag om å oppgi tema 48 timer før skriftlig skoleeksamen. Forslaget er ikke tatt med videre på grunn av negative tilbakemeldinger fra studentene som frykter økt stress og mye pugging siste dagene. Forslaget har videre utfordringer knyttet til hvordan og hvilke temaer som skal oppgis, herunder mulighetene for formelle feil basert på angivelsene.

2. avdeling

Forslag:

Innføre egen eksamen i faget rettshistorie, gjennomført i høstsemesteret på andre studieår. Følgelig utgår rettshistorie fra det som blir prøvd ved de avsluttende eksamener i vårsemesteret.

Eksamensformen foreslås til tre dagers hjemmeeksamen med vurderingsuttrykk A-F.

Mottatte innspill:

På allmøtet syntes det å være stor enighet om at det ville være en fordel å skille ut rettshistorie til egen prøve, samt at det foretrukne vurderingsuttrykket ville være bestått/ikke bestått. Studentene var delte i synet på om eksamensformen burde være hjemmeeksamen eller skoleeksamen. JSU har også støttet det å ta ut rettshistorie til egen prøving.

Begge avdelingslederne i 2018/2019 har kommet med innspill, i tillegg til tre av de som underviser i rettshistorie. Avdelingslederne støtter at faget rettshistorie kan skilles ut til egen prøve. De mener også at det er godt mulig å endre undervisningsrekkefølgen slik at rettshistorie blir første fag på høstsemesteret.

De tre underviserne i rettshistorie som har uttalt seg har gitt litt ulike tilbakemeldinger, men synes enige om at den beste vurderingsformen for en egen rettshistorieeksamen vil være hjemmeeksamen. Videre synes de nokså enige om at det bør benyttes bokstavkarakter, da bestått/ikke bestått kan slå uheldig ut for et fag som rettshistorie. Eventuelt anfører en av underviserne at bestått/ikke bestått kan benyttes i kombinasjon med obligatoriske arbeidskrav/oppmøtekrav. Det fremheves videre at det er meget positive erfaringer med hjemmeeksamen i rettshistorie, slik dette praktiseres i både Oslo og Bergen allerede, begge steder med vurderingsuttrykk A-F.

En av underviserne stiller likevel spørsmål ved om eksamenspress, karakterpress og gjentakshfrekvensen vil minke ved å ta ut enkeltfag til egen prøve og dermed øke antallet eksamener. Likeledes reises det spørsmål om hvilke fag som tas ut, og hvilke signaler det sender.

Dekanatets vurdering:

Forslaget om egen eksamen i rettshistorie har mottatt nokså bred støtte. Forslaget innebærer ikke en nedprioritering av faget, tvert imot en oppjustering, ved at alle studenter må ha en egen eksamen i faget. Rettshistoriefaget vil være det faget som enklest kan skilles ut på andre avdeling, da de øvrige fagene lettere lar seg prøve ved siden av og i sammenheng med hverandre. At rettshistorie er ferdig eksamensprøvd når vårsemesteret kommer, vil forhåpentligvis lede til lavere eksamenspress ved at studentene kan konsentrere seg om repetisjon av de øvrige fagene.

Om tiltaket samlet sett gir mindre gjentak er uvisst, men må prøves. Målet er at det å ta ut rettshistorie fra vårens eksamener skal medføre at presset på vårens eksamener går ned, ved at det faget som atskiller seg mest fra de øvrige tas ut av prøvingen. Videre ønsker vi å motvirke at studenter «tar sjansen» på å ikke komme opp i rettshistorie, noe som erfaringsmessig leder til en del dårlige eksamensresultater og tidvis store antall gjentak påfølgende vårsemesteret. I tillegg styrkes perspektivfaget rettshistorie ved at alle må avlegge eksamen i faget. Både i Oslo og Bergen gjennomføres egen hjemmeeksamen i faget rettshistorie.

3. avdeling

Forslag:

1. Egen eksamen i metode, gjennomført i høstsemesteret på tredje avdeling.

Følgelig utgår den mer teoretiske delen av metodefaget fra det som blir prøvd ved de avsluttende eksamener i vårsemesteret. Fortsatt vil metode alltid vil være en del av prøven ved alle eksamener.

Eksamensformen foreslås til tre dagers hjemmeeksamen med vurderingsuttrykk A-F.

2. Skoleeksamen i vårsemesteret endres fra åtte timer til seks timer, med virkning fra studieåret 2020/2021.

Mottatte innspill:

JSU synes positiv til egen eksamen i metode, gjennomført i høstsemesteret. De støtter synspunktet om at dette kan redusere eksamenspresset på våren, da det gir bedre tid til å fokusere på de øvrige fagene. På allmøtet var studentene stort sett enige om at egen metodeeksamen på høsten kunne være et godt grep, og de var positive til en egen karakter

på vitnemålet i metode. Noen uttrykte imidlertid et ønske om å slippe eksamener i høstsemesteret. JSU og et nesten samlet allmøte ønsket reduksjon av skoleeksamen fra 8 til 6 timer.

Gjennom avdelingsleder har vi fått innspill på egen eksamen i metode fra to av underviserne i faget. Begge er ifølge tilbakemeldingen «åpne for å avholde egen eksamen i faget metode», men det fremholdes et behov for å bruke vurderingsuttrykk A-F på eksamen.

Avdelingsleder mener derimot at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en endring med egen eksamen i metode, i alle fall ikke uten at dette utredes nærmere. Det fremholdes at en slik endring muligens kan redusere eksamenspress, men at endringen samtidig vil gjøre det lettere å ta opp eksamen. Ettersom juridisk metode er integrert i alle øvrige fag, fremholdes det at det nok er begrenset i hvor stor grad dette vil lette på eksamenspresset.

Avdelingsleder og to av de som underviser på avdelingen og har erfaring med å utforme eksamensoppgaver, går sterkt imot å redusere skoleeksamen fra 8 til 6 timer. Begrunnelsen er hensynet til å lage hensiktsmessige eksamensoppgaver.

Den administrativt ansvarlige for tilrettelegging av eksamen for studenter med særskilte behov, har uttalt seg meget positivt om å redusere eksamenslengden fra 8 til 6 timer. Det vises til tilbakemeldinger fra studenter om hvor krevende åtte timers eksamen er. Videre fremheves det sterkt at vi har et økende antall studenter som har tilrettelegging i form av en til to timer ekstra tid på eksamen. Disse er da oppe i ti timers eksamen, noe som er svært utfordrende og uheldig.

Dekanatets vurdering:

Egen eksamen i metode vil medføre at alle studenter får et eget vurderingsuttrykk i metode, ut over ex fac som kommer svært tidlig i studiet. Dette løfter frem viktigheten av metodiske ferdigheter, og det vil styrke kandidatenes vitnemål at det fremgår en egen vurdering av dette. Videre vil endringen kunne minske eksamenspresset noe før vårens eksamener, ved at

studentene kan fokusere på de sentrale formuerettslige fagene og sammenhengen mellom disse. Flere eksamener kan riktignok gi flere gjentak, men samtidig kan det tenkes at flere eksamener gir bedre mestring og resultat på den enkelte eksamen, og derigjennom færre gjentak. Flere karakterer på vitnemålet kan videre minske presset mot den enkelte karakter. Faget metode er videre godt egnet til egen prøving, og det å skille det ut vil ikke ødelegge for den helhetlige prøvingen av de øvrige fagene på avdelingen. Hjemmeeksamen over tre dager synes som en godt egnet prøveform for faget, og det er ikke kommet motforestillinger mot det. Eksamen kan komme sist i høstsemesteret, istedenfor semesteroppgaven.

Når det gjelder reduksjon av lengden på skoleeksamen kan det vanskelig legges til grunn at det ikke er mulig å utforme gode eksamensoppgaver til en seks timers eksamen. Studentene har over lang tid gitt omfattende tilbakemelding om at åtte timer eksamen er alt for krevende, og ødelegger for deres prestasjoner. Til tross for gjentatte oppfordringer om mindre omfattende oppgaver, er tilbakemeldingene fra studentene at oppgavene er så omfattende og krevende at de knapt nok kommer gjennom, og ikke har tid til refleksjon, gjennomlesing, mv. Dette forsterkes av de studentene som har behov for tilrettelegging i form av ekstra eksamenstid. Når tilretteleggingen medfører ni eller ti timer sammenhengende eksamenstid, er det et sterkt argument for en reduksjon. Fellestjenesten for eksamen ved UiT opplyser at ingen andre studier ved UiT per i dag har skoleeksamen med varighet på åtte timer. Ingen av de andre juridiske fakultetene har åtte timers skoleeksamen.

4. avdeling

Forslag:

1. Egen eksamen i samerett, gjennomført i høstsemesteret. Muntlig eksamen med vurderingsuttrykk A-F.
Egen eksamen i de semiobligatoriske fagene, gjennomført i høstsemesteret. 4 timer skriftlig skoleeksamen med vurderingsuttrykk bestått/ikke bestått.
2. Endre skoleeksamen fra 8 til 6 timer i vårsemesteret.
3. Redusere antall skoleeksamener i vårsemesteret fra to til en.

Både JSU og et nesten samlet allmøte mener det er et godt forslag å ha egne prøver i samerett og de semiobligatoriske fagene. Dette vil gi et godt fokus på strafferett og prosess for vårens eksamener. Studenter på allmøtet som ikke støttet forslaget, argumenterte for en eksamensfri høst.

Studentene hadde ulike vurderinger og forslag med tanke på vurderingsuttrykk og prøvingsform. Ett forslag fra JSU er å ha seks timers skoleeksamen med to oppgaver. Tre timer til samerett og tre timer til de semiobligatoriske fagene. Dette mener de vil hindre gjentak.

Avdelingslederen høsten 2018 og våren 2019 har kommet med innspill i flere runder, og sist etter forankring blant underviserne på avdelingen. Egne eksamener i samerett og de semiobligatoriske fagene får bred støtte. Avdelingsleder anfører at det som synes å ha bred støtte og forankring blant underviserne er muntlig eksamen i samerett med karakter A-F, og en kortere skoleeksamen i de semiobligatoriske fagene med vurderingen bestått/ ikke bestått. Det fremheves at det er svært ressurskrevende å ha semi-valgfagene på ordinær eksamen, da sensuren blir svært «sensorveiledningsbundet» og det må utarbeides svært mange eksamensoppgaver. Ved en slik egen eksamen kan i større grad de fagpersonene som underviser i, eller har særskilt kompetanse i disse fagene, gjennomføre eksaminasjonen.

Dersom det innføres egne eksamener i disse fagene, støtter avdelingslederen at skoleeksamen til våren reduseres med en dag.

Når det gjelder reduksjon av skoleeksamenstiden fra 8 til 6 timer anfører avdelingsleder at det er argumenter i begge retninger, og i noen grad er delte meninger blant underviserne. Flere mener imidlertid at åtte timers eksamen gir best mulighet til å prøve studentene og størst mulighet for studentene til å få vist seg frem. Det anføres videre at lengre eksamen gjør at flere spørsmål stilles, og at sensor dermed får et bedre grunnlag for karaktervedtaket. Det anføres i tillegg at en dag med åtte timers intensivt arbeid ikke er en for stor belastning for studentene.

Dekanatets vurdering:

Det synes å være bred støtte til forslaget om egne eksamener i de semiobligatoriske fagene og i samerett. Vurderingsformer og -uttrykk er det noe ulike meninger om. Samerett er ett av særtrekkene ved masterstudiet i Tromsø, og egen karakter på vitnemålet kan være med på å styrke dette særtrekket. Å ha flere muntlige karakterer på vitnemålet vurderes å være en fordel, og derfor fastholdes forslaget om muntlig eksamen.

De semiobligatoriske fagene bør kunne prøves godt med en kortere skoleeksamen på fire timer. Her foreslås bestått/ikke bestått, noe som også gir mindre gjentak.

Egne eksamener i høstsemesteret for disse fagene vil fordre flytting av fag og undervisning på avdelingen. Dette er mulig, og vil ha enkelte fordeler ved at strafferetten og prosessretten samles i vårsemesteret. Det vil imidlertid kreve at eksamensdatoene kommer noe senere enn i dag, noe som bør være mulig med en eksamensdag mindre.

Når det gjelder reduksjon av skoleeksamen fra åtte til seks timer, vises det til vurderingen overfor i tilknytning til forslaget på tredje avdeling. Vi ser imidlertid argumentet om at lengre eksamen gir mulighet for flere spørsmål og at sensorene får bedre grunnlag for karaktervedtaket. Vi mener imidlertid likevel at seks timer må være tilstrekkelig tid for å få prøvd studentene og gi vurderingsgrunnlag. Hensynet til studentenes mulighet til å prestere godt, og hensynet til studenter med særlig tilrettelegging må veie tyngre.

Avsluttende merknader

Forslagene over er i stor grad fremmet med henblikk på et ønske om å forsøke å minske eksamenspresset, uten å gjøre vesentlige endringer i studiemodell, undervisningsformer og eksamensmodell. Tilbakemeldingene fra studenter og ansatte har vist at vi fortsatt tror på «vår modell». Vi ønsker fortsatt at studentene skal ha god tid til læringsaktiviteter og til å tilegne seg kunnskaper og ferdigheter, før eksamen gjennomføres. Vi ønsker fortsatt

muligheten til å prøve forståelse på bakgrunn av flere fagområder sett i sammenheng, og vi ønsker å gjennomføre de største og fleste eksamener på slutten av hvert studieår. Dette gir klare begrensninger i hvilke tiltak som kan foreslås.

Ved å ta ut enkelte fag til egen prøve, håper vi å redusere presset på de avsluttende avdelingseksamener. Vi håper dette kan gi mindre behov for gjentak, og vi håper at dette sammen med andre tiltak kan medføre en ønsket utvikling av karakterfordelingen. Likeledes håper vi at reduksjonen fra åtte til seks timer skal gi alle studentene bedre mulighet til å prestere på eksamen.

Siden det foreslås at endringene i hovedsak skal følge de studentene som begynner høsten 2020, vil de avdelingene hvor endringene medfører flyttinger av fag og undervisning mellom semestrene, ha god tid til å planlegge og gjennomføre dette.

For å gjøre prøvingsformene noe mer fleksible og mulig å justere ved behov, foreslås også at de konkrete angivelsene av prøvingsformene ikke som nå oppgis spesifikt i studieplanen. Studieplanen bør oppgi hvilke fag som har egen prøve, samt om det er skoleeksamen eller hjemmeeksamen. Varighet, muntlig/skriftlig, med videre bør fremgå av den enkelte fagbeskrivelse for hvert studieår. Dette vil gi større fleksibilitet og mulighet for eventuelle mindre justeringer av eksamensformene, uten å måtte endre studieplanen.

Endringene som er foreslått vil ha en del administrative og økonomiske konsekvenser. Disse er ikke drøftet her, men vil bli gjennomgått i saksfremleggene til SU og styret.

Innspill til forslag til justering av eksamensordningen ved masterstudiet i rettsvitenskap UiT

Innspill til forslagene til endring på 1. avdeling

Jeg slutter meg til forslaget til endringer som forslås på 1. avdeling, dvs. av vurderingsuttrykket på ex fac eksamen til bestått/ikke bestått.

Hovedbegrunnelsen min for å støtte forslaget er å få bukt med gjentakspromatikken med de uheldige konsekvenser det har for studentenes videre studieforløp.

Det er neppe nødvendig at styret tar stilling til mine tidligere innspill om behovet for å fortsette å gi øvingsoppgaver med karakter i faget, men jeg forutsetter at det vil være rom for dette.

Jeg ser vanskelighetene med å knytte bestått grensen til den vanlige A-F skalaen.

Jeg vil likevel spille inn noen momenter som taler mot ordningen, eller som jeg tenker kan innby til utfordringer.

Det ene er som tidligere fremhevet at jeg frykter studentene kan komme til å nedprioritere faget, om bestått grensen vil tilsvare bokstavkarakteren F.

Løsrivelsen fra karakterskalaen som skal legges til grunn tilsier vel likevel at grensen ikke trenger å trekkes her, jf det forslaget til endring nettopp skisserer om forholdet til bokstavkarakterskalaen.

Jeg forstår det slik at vi i noen grad kan bestemme hvor grensen skal trekkes gjennom læringsutbyttebeskrivelsene.

Utfordringen for oss vil da bestå i hvordan vi skal klare å formulere dette klart i dem, uten at vi dermed også nedskalere den kunnskap og de ferdigheter vi forventer av studentene i faget i dag. Jeg kjenner ikke til hvordan man har løst dette andre steder, men antar at dette er noe som den må jobbes med, og som vi må ha klart innen noen tidsfrister for å gå i gang med ny ordning allerede fra høsten av.

Det andre er at jeg frykter studentene kan komme til å få dårligere eller mindre hensiktsmessige begrunnelser for resultatene sine på eksamen. Slik vil det kunne bli om sensorveiledningene bare sier noe om de faglige minimumskravene. Jeg mener at veiledningene må si noe mer enn hva som skal til for å stå, og at det må forventes at begrunnelsene som gis til studentene på resultatet også fremhever hva som er bra/kan gjøres bedre, selv om de ikke knyttes til en karakterskala.

Øvrige kommentarer

Jeg tillater meg å komme med noen innspill også til de delene av forslaget som ikke direkte berører 1. avdeling.

Jeg synes det er positivt at 8 timers eksamenene på studiet foreslås nedjustert til 6 timers skoleeksamener, og slutter meg til dekanatets begrunnelser for dette.

Jeg synes det er positivt at rettshistoriefaget skilles ut til egen eksamen som foreslått. Jeg frykter imidlertid at vi kan få ny gjentakproblematikk knyttet til denne eksamenen, iom at bokstavkarakterene videreføres. Dette ville være uheldig, og bare forskyve problematikken som knytter seg til ex fac faget i dag. Jeg støtter imidlertid at dette er noe man kan prøve ut og se an nærmere basert på erfaringer.

Mht metodefaget på 3. avdeling (som jeg tidligere har undervist i i en årrekke) er jeg positiv til at dette forsøkes skilt ut som egen eksamen. Jeg tror et slikt økt fokus i høstsemesteret kan styrke studentenes metodeforståelse i forkant av vårsemesteret, og bidra som en liten «piff» fremover. Bakdelen er at det kan lede til flere gjentak. Også en slik endring må derfor følges nøye opp basert på erfaringer.

Jeg er noe kritisk til at semesteroppgaven på 3. avdeling går ut som en konsekvens av en ev innføring av metodeeksamen. Her kan man kanskje vurdere å innføre tilbud om flere øvingsoppgaver for å sikre at studentene får prøvd seg og får tilbakemeldinger som de kan bygge videre på frem mot de avsluttende eksamenene.

Jeg støtter fullt ut forslagene om å innføre egne eksamener på de semi-obligatoriske fagene på 4. avdeling. Dette synes jeg begrunnes godt.

Jeg er i utgangspunktet ikke negativ til å gjøre det samme med sameretten, men ser i denne forbindelse at det kan knytte seg utfordringer til dette mht hvilke fag på avdelingen som sameretten ellers er knyttet til, særlig menneskerettsfaget. Dvs at her kan sammenhengen mellom fag gjøre det vanskelig å prøve studentene fullgodt i samerettsfaget, om denne eksamen skal avholdes før undervisningen i menneskerettigheter.

Kristine H. Korsnes

10. januar 2020

Høring vedr. ny eksamensordning – 2. avdeling

Når det gjelder 2. avdeling, deler jeg oppfatningen om at rettshistorie som ett av perspektivfagene studentene har i løpet av studiet, er det faget som best egner seg for å skilles ut til en egen eksamen.

Jeg deler også oppfatningen om at hvis rettshistorie skilles ut, må dette faget gjennomføres i høstsemestret. For å få best mulig struktur i semestret bør faget sannsynligvis være det første av høstfagene. De resterende fagene i høstsemestret bør være alminnelig forvaltningsrett I og II samt spesiell forvaltningsrett – miljørett. Erstatningsrett som nå er det første faget i høstsemestret, bør følgelig flyttes som det første av fagene i vårsemestret. Deretter følger internasjonal privatrett, EU-/EØS-rett og velferdsrett.

En ulempe ved å innføre egen eksamen og spesielt hjemmeeksamen over tre dager, er at rettshistorie vil oppta mer tid enn hva som er tilfellet i dag. Per i dag strekker undervisningen seg over tre uker – en uke til forelesninger (10 timer) og to uker til seminar (14 timer). Inkludert hjemmeeksamen vil faget beslaglegge fire uker. Det betyr at undervisningen i forvaltningsrett som hovedfaget på 2. avdeling blir noe mer komprimert, hvis vi fortsatt skal sette av tid til et skrivekurs over flere dager og noe selvstudiumstid før semesteroppgaven.

Tidligere har det vært sagt at som ledd i målsettingen med å få ned karakterfokusset blant studentene, skulle vurderingsuttrykket ved denne eksamenen være bestått/ ikke bestått. Nå ser jeg at det er foreslått ordinær karaktervurdering, A – F.

Ved å ha ordinær karaktervurdering, er jeg usikker hvorvidt det vil bli en positiv effekt for å oppnå målsettingen. En (ikke ubetydelig) del av studentene oppfatter dette som et "lett" fag. Det er en medvirkende årsak til dårlig oppmøte i seminarundervisningen. Ettersom det er et "lett" fag, vil det også kunne være en forventning om å oppnå gode karakterer. Hvis så ikke skjer, og dette er en egen karakter på vitnemålet, kan vi komme til å erfare samme utfordring som nå ses på 2. avdeling med gjentak av 1. avdelingsfaget Exfac.

Til tross for at studentene får rede på at en karakter på 1. avdeling bør telle mindre enn karakterer oppnådd på høyere avdelinger, er det for mange studenter som tar ny eksamen etter at de er startet på 2. avdeling. (Hvor mange dette er bør undersøkes. Muligens har antallet sunket de siste årene.) Jeg har i alle orienteringsmøter ved oppstart på 2. avdeling, presisert at gjentak av 1. avdelingsfag medfører fare for at de ikke får arbeidet tilstrekkelig med kjernefaget forvaltningsrett. Undervisere i seminarene i miljørett har tidligere år fortalt om frafall i seminarene som er begrunnet med at studentene leser til ny eksamen i Exfac. Dersom studenter velger å ta ny

eksamen i rettshistorie etter at de er startet på 3. avdeling, kan det slå negativt ut for denne avdelingen.

Jeg er enig i at hensynet til både likhet i eksamensordning med de andre fakultetene og respekten for faget rettshistorie, taler for å beholde ordinære bokstavkarakterer. Imidlertid vil karakteren i dette faget være mer synlig på et vitnemål fra oss all den tid vi avholder færre eksamener enn de to andre fakultetene.

Porsgrunn, 9. januar 2020

Randi Sigurdson
Avdelingsleder 2. avdeling

Svar på høring om ny eksamensordning fra avdelingsleder på 3. avdeling Markus Hoel Lie

1. Innledning

Det vises til epost fra prodekan Magne Frostad av 3. januar 2020 der det bes om innspill til dekanatets forslag til endringer i gjeldende eksamensordning. Jeg nøyer meg her med å kommenter foreslåtte endringer på 3. avdeling. Høringssvaret støttes av professorene Gunnar Eriksen og Jens Edvin Skoghøy samt førsteamanuensis Martin Hennig, som alle underviser på avdelingen.

2. Forslaget om å innføre en egen metodeeksamen istedenfor dagens semesteroppgave

Det foreslås å innføre en egen hjemmeeksamen over tre dager i metode på høsten istedenfor dagens semesteroppgave. Forslaget er dårlig begrunnet. Det anføres blant annet at innføringen av en slik eksamen vil «minske eksamenspresset» ved at studentene kan «fokusere på de sentrale formuerettslige fagene før vårens eksamener», løfte frem «viktigheten av metodiske ferdigheter», «at flere eksamener gir bedre mestring» og at faget metode er «godt egnet til egen prøving».

Det er tvilsomt om disse argumentene holder vann. At det skulle minske eksamenspresset å innføre ytterligere en eksamen, virker lite sannsynlig, særlig ikke når man erstatter en semesteroppgave som har vurderingsuttrykket bestått / ikke bestått, med en eksamen med karakter A- F. Sannsynligvis vil forslaget innebære økt eksamens- og karakterpress på avdelingen, med ditto økt gjentakproblematikk.

Det ligger heller ingen arbeidsbesparelse for studentene i å avholde en egen eksamen i metodefaget, slik forslaget antar. Metodeemnet er integrert i samtlige fag på avdelingen, og, som det korrekt beskrives i forslaget, vil «metode alltid være en del av prøvene ved alle eksamener». Forslaget medfører derfor økt arbeidsbyrde for studentene på en avdeling som allerede er svært krevende. Det ligger for øvrig ingen oppjustering av viktigheten av metodiske ferdigheter i dette forslaget, slik det hevdes. Alle juridiske eksamener prøver studentene i metodiske ferdigheter, og forslaget innebærer snarere en tilsløring av den nærhet det er mellom metodiske og materielle ferdigheter i jussen.

Rent eksamensfaglig er det også argumenter mot forslaget. Det vil være utfordrende å skulle lage to oppgavesett hver høst (ordinær og konte) som evner å skille studentene fra hverandre på en god måte. Sannsynligvis vil man her i stor grad måtte ty til domsanalyseoppgaver for å ha nok oppgaver som utfordrer studenter som har alle hjelpemidler tilgjengelig. I dag er imidlertid metodefaget sterkt knyttet til formuesfagene på avdelingen. Sistnevnte fag undervises hovedsakelig på våren, og det vil by på åpenbare problemer å be studenten analysere dommer tilhørende disse fagområdene før de har hatt undervisning i de respektive fagene. Det er for øvrig ikke grunn til å legge skjul på at det er mer krevende å bedømme metodebesvarelser enn materielle besvarelser, og at vi ved å innføre egne metodeeksamener trolig vil oppleve større karaktersprik ved sensur, med de følger det får for gjentak og klager.

Det kan også spørres om det er lurt å avvikle semesteroppgaven, som i dag fungerer som en slags mini prøveeksamen for emnene som det undervises i på høsten (metode, obligasjonsrett og statisk tingsrett). Semesteroppgaven gir studentene en nyttig pekepinn på om de har fått med seg læringskravene i høstfagene.

Samlet sett mener jeg dette tilsier at forslaget ikke vedtas.

3. Forslaget om å redusere lengden på skoleeksamen fra åtte til seks timer

Forslaget om å redusere eksamestiden begrunnes blant annet med at studentene ikke har blitt hørt med sitt ønske om mindre krevende oppgaver. Det kan spørres om det er korrekt at eksamensoppgavene ikke er blitt mindre krevende de siste årene, jeg vil nok mene det, men uansett gir det ikke mening å redusere eksamstiden for å bøte på problemet med at oppgavene er for krevende. Poenget er at studentene trenger tid til å lese og sette seg inn i eksamensoppgaver for deretter å skrive dem ut. En juseksamen blir ikke lettere av at tidsrammen reduseres. En reduksjon av tiden vil innebære at tidspresset blir ytterligere forsterket på eksamen, og med behov for vesentlig reduserte eksamensoppgaver.

Det er for øvrig merkelig å skulle redusere eksamensomfanget ut fra hva administrativt ansvarlig for personer med særskilte behov i eksamensadministrasjonen (det vil her si én person) mener er en egnet prøvetid for studenter med særskilte behov. Utgangspunktet bør vel være at man ut fra faglige kriterier bestemmer hva som er en egnet prøve for å få mastergraden i rettsvitenskap, og at personer med særskilte behov deretter får tilrettelagt prøven for seg.

Svar på høring om ny eksamensordning fra 4. avdelingsleder Jorun I. Rui

Det vises til epost fra prodekan Magne Frostad 3. januar 2020 der det bes om innspill til dekanatets forslag til endringer i gjeldende eksamensordning. Målet med forslagene er å bidra til redusert eksamenspress og karakterpress, på sikt å redusere antall gjentak samt å bidra til at karakterfordelingen endres i ønsket retning.

Høringssvaret begrenser seg til de foreslåtte justeringene av eksamensordningen på 4. avdeling, og er basert på innspill innhentet fra fagmiljøet som underviser på denne avdelingen. Det kommenteres videre i hvilken grad den foreslåtte justeringen er egnet til oppnå de tilsiktede formål, før et alternativt forslag fremsettes.

1. Forslag om å innføre egen eksamen i samerett, gjennomført i høstsemesteret. Muntlig eksamen med vurderingsuttrykk A-F

Det vises i denne sammenheng til innspillet fra Aila Biret Selfors og Kristina Labba, som har bred støtte i fagmiljøet. Det må understrekes fra et eksamensfaglig ståsted at dagens plassering av sameretten i vårsemesteret gir større muligheter ved eksamensutformingen sammenlignet med dekanatets forslag. Fagets tverrdisiplinære dimensjon er særlig fremhevet i nevnte innspill.

2. Forslag om å innføre en egen eksamen i de semi-obligatoriske fagene i høstsemesteret. 4 timer skriftlig skoleeksamen med vurderingsuttrykk bestått/ikke bestått

Fagmiljøet er positiv til at de semi-obligatoriske fagene gis en egen eksamen, med vurderingsuttrykk bestått/ikke bestått. Det kan diskuteres om hjemmeeksamen eller et arbeidskrav kan være en mer passende eksamensform fordi det inviterer til refleksjon, men på dette punkt har fagmiljøet ingen klare meninger.

3. Forslag om å redusere lengden på skoleeksamen fra åtte til seks timer i vårsemesteret

Forslaget om å redusere skoleeksamen til 6 timer begrunnes med at mange studenter får dårlig tid på en 8-timers dag. Fagmiljøet har vanskelig for å se at tiden skal bli bedre med å redusere dagen til 6 timer. I dag pleier praktikumsoppgaven være på rundt 2 ½ side. Med en reduksjon til 6 timer må omfanget reduseres til 1 ½ side, da studentene må forventes å bruke noe tid på å lese oppgaven og identifisere problemstillingene. I dag består praktikumene gjerne av tre/fire deler (tre/fire romertall, hvorav det første er noe mer omfattende enn de to/tre andre). Med en reduksjon til 6 timer må

problemstillingene reduseres ned til bare ett romertall. Dette medfører at antallet problemstillinger må reduseres kraftig. På denne måten blir studentene prøvd i mindre deler av pensum. Dette er en ulempe både sett fra fakultetets og fra studentenes side. Erfarne sensorer viser til at de ofte opplever at del I og del II av en praktikumsbesvarelse isolert er blitt vurdert til ikke bestått, men så har studenten glimtet til i del III, slik at besvarelsen samlet er blitt vurdert til bestått.

Dekanatet bruker også som argument de problemer som en 8 timers eksamen skaper for de som trenger ekstra tid. Fagmiljøet ser ikke hvordan dette kan være bestemmende for hvordan eksamen skal legges opp. Det viktigste må jo være å sikre at de som uteksamineres har det minimum av kunnskaper og ferdigheter som trenges for å arbeide som jurist.

4. Forslag om å redusere antall skoleeksamener i vårsemesteret fra to til en

Fagmiljøet er samstemt i at det vil være uheldig å redusere antall skoleeksamener på 4. avdeling fra en til to. Riktignok blir det færre eksamener som kan tas opp igjen da, men det blir jo også mindre anledning til å få prøvd studentene i flere temaer. Resultatet ved å kutte en skoleeksamen blir at studentene skal prøves i til sammen 55 studiepoeng på hjemmeeksamen og en skoleeksamen, forutsatt at sameretten forblir ett av fagene som skal inngå i prøvingen.¹ Dette argumentet gjelder for så vidt også om 8 timer skoleeksamen beholdes fremfor 6 timer skoleeksamen. Men dersom den gjenstående skoleeksamenen i tillegg reduseres til 6 timer, slik dekanatet foreslår, gjør innvendingene seg gjeldende med enda større tyngde.

Forslaget om å kutte en skoleeksamen vil etter fagmiljøets oppfatning neppe gjøre verken karakter- eller eksamenspresset noe mindre, og det vil heller ikke bidra til mindre gjentak.

Betraktninger om eksamenspress, karakterfordeling og reduksjon i antall gjentak

Som det fremgår av innspillene til dekanatets forslag, deler ikke fagmiljøet oppfatningen om at flere eksamener vil medføre mindre eksamenspress, men snarere tvert imot. Fjerde studieår er innholdsrikt nok som det er med praksisordningen innbakt. Forslaget om en egen eksamen i de semi-obligatoriske fagene støttes imidlertid som nevnt fullt ut.

Ett av jusstudiets særtrekk er karakter- og eksamenspresset. Det kan være flere årsaker til dette, men at karakterer er viktige for kandidatene som går ut er uomtvistet. Og dette gjelder ikke bare ved

¹ Metode- og perspektivfaget (herunder menneskerettigheter) utgjør 15 sp; sameretten utgjør 5 sp; strafferetten utgjør 15 sp og rettergang utgjør 20 sp.

første ansettelse, men for mange gjennom en hel juristkarriere – selvsagt i varierende grad, avhengig av hvilke jobber det søkes på. Følgelig kan en justering av eksamensordningen i begrenset grad endre på dette faktum. Da får ev. mer innovative grep som fjerning av karakterer, som på medisinstudiet, utredes og vurderes på sikt. Noen grep kan imidlertid tas for at studentene på 4. avdeling skal få mulighet til å prestere bedre på eksamen. Fagmiljøet mener at to tiltak kan bidra. *For det første* ønskes det at studieåret utnyttes bedre. Studentene på 4. avdeling har minst tid til å forberede seg til eksamen, da eksamensperioden vanligvis har startet allerede i midten av april. I år avholdes hjemmeeksamen den 20.-23. april, mens skoleeksamenene avholdes hhv. 18. og 20. mai. Dette er en liten forbedring fra tidligere år. Selv om det vil være administrative konsekvenser ved en ytterligere forskyvning av eksamensperioden, er fagmiljøet av den oppfatning at studentenes behov for å få lengre tid til å forberede seg bør veie tyngre. *For det andre* er deler av fagmiljøet av den oppfatning at karakterfordelingen kan forbedres noe dersom eksamensoppgavenes omfang (både hjemme- og skoleeksamen) reduseres noe slik at studentene får mer tid til refleksjon. Dette forutsetter imidlertid at to skoleeksamener beholdes, og at praktikumsdagen ikke reduseres til 6 timer.

Et forslag som så vidt ble nevnt på fellesmøtet med de ansatte, men som ikke er tatt opp i høringsbrevet, er forslaget om merknader på vitnemål ved gjentak av eksamen. Vitnemål fra den tidligere cand.jur.-studieordningen i Oslo var påført en merknad hvis ett emne var gjentatt. Fagmiljøet mener at en slik eller lignende løsning bør utredes, og vurderes som et tiltak mot gjentak.

Alternativt (og tentativt) forslag

På bakgrunn av ovennevnte bemerkninger foreslås følgende fagrekkefølge og eksamensavvikling:

1. Semesteret innledes med undervisning og eksamen i de semi-obligatoriske fagene:
Hjemmeeksamen 3 dager, bestått/ikke bestått
2. Deretter gjennomføres undervisning i menneskerettigheter og strafferett
3. Praksis (med forberedende undervisning og etterfølgende praksisseminar) gjennomføres
4. Vårsemesteret fortsetter med straffeprosess-, sivilprosess- og samerettsundervisning
5. Hjemmeeksamen gjennomføres - på et senere tidspunkt enn nå
6. Skoleeksamen 8 timer gjennomføres (alternativt 6 timer) - på et senere tidspunkt enn nå
7. Skoleeksamen 6 timer gjennomføres - på et senere tidspunkt enn nå

Innspill til justering av eksamensordningen ved masterstudiet i rettsvitenskap UiT

Generelt

JSU stiller seg positive til at endring av eksamensordningen først trer i kraft for det studentkullet som begynner høsten 2020. Videre er vi også positive til en suksessiv ordning som reduserer behovet for overgangsordninger og doble studieløp til et minimum.

Eksamenslengde 3. og 4. avdeling

Videre støtter JSU opp under studentenes mening om at det er positivt å endre eksamenslengden for 3. og 4. avdeling fra 8 til 6 timer. Dette har blitt fremhevet av JSU i møter med ledelsen og på allmøtet hvor enkeltstudenter kunne komme med sin mening. Vi er enige i at dette kan tre i kraft fra skoleåret 2020/2021

Når det gjelder anførslene fra avdelingslederne og undervisere på 3. og 4. avdeling ang. lengden av eksamen kan JSU forstå argumentene.

Likevel, på bakgrunn av innspill fra studentene, vil ikke flere spørsmål nødvendigvis bety at eksamensbesvarelsen blir bedre. Flere spørsmål vil kunne bety flere svar, men ikke nødvendigvis svar som er utfyllende og med god faglig kvalitet. Noen studenter har kommet med tilbakemeldinger etter eksamen om at de ikke fikk tid til å lese gjennom eksamen da de måtte bruke all sin tid på å prøve å svare på alle spørsmålene. Andre studenter er fornøyd med at det er flere spørsmål som knytter seg til forskjellige temaer, slik at de har en større sjanse for å vise kunnskapene sine dersom de har begrenset kunnskap på et tema.

Færre spørsmål som man kan bruke tid på vil vise en dybdeforståelse for faget. Vi mener at en endring fra 8 timer til 6 timer vil ha en positiv innvirkning og dermed redusere gjentakproblematikken. Uten å ha samlet inn skriftlig data fra studentene, mener vi at en 6-timerseksamen vil føre til mindre press i forkant. En 8-timerseksamen er noe mange studenter gruer seg til. Å sitte i en gymsal i såpass lang tid er krevende og utmattende for mange. Det å sitte 8 timer for seg selv er ikke en situasjon man vanligvis ville møtt i arbeidslivet. Vi skal selvsagt

øves i å utsettes for press og å være selvstendige samt prøves i å løse oppgaver uten å ha tilgjengelig alle hjelpemidler, men dette kan fint gjennomføres ved en 6-timerseksamen.

JSU stiller seg enig med den administrativt ansvarlige for tilrettelegging av eksamen for studenter med særskilte behov. En eksamen på 8 timer i tillegg til 1-2 timer ekstra tid er svært tungt. Den ekstra tiden skal i tillegg kompensere for noe, f.eks. allergi, migrene, dysleksi osv. En eksamen som ender på å vare 9-10 timer vil kanskje ikke være en fordel overhodet. Studenter uten særskilt behov har uttrykt at en 8 timers eksamen er en stor påkjenning, og det vil dermed være naturlig å tenke seg at ekstra tid ikke vil være til hjelp da man allerede har passert tiden for en krevende eksamen.

JSU jobber for at studiehverdagen skal være bedre for alle studentene, og majoriteten av studentene er svært negativ til 8-timerseksamen. På bakgrunn av dette mener vi at disse argumentet veier svært tungt når lengden på eksamen skal fastslås.

1. avdeling

Som tidligere stiller JSU seg positiv til forslaget. Vi mener dette er ett av de tiltakene som vil hjelpe mest med gjentakspromblematikken da studentene på 2. avdeling vil bruke mer tid på forvaltningsrett.

Vi er også enige med underviserne om at det kan være til fordel å tilby en øvingsoppgave i ex.fac. Videre vil vi også anbefale at dette er en øvingsoppgave som blir gjennomgått i begynnerkollokvien/undervisningen da dette kan hjelpe til med at flere leverer inn oppgaven. Dette vil i tillegg sette fokus på skrive trening som er et arbeid fakultetet allerede arbeider med. Gjennom øvingsoppgaven(e) vil studentene gjennom hele året få en formening om hvordan de ligger an. Ved å tilby en øvingsoppgave i ex.fac vil man også kunne fremheve fagets viktighet.

2. avdeling

JSU har fortsatt tro på at en egen eksamen i rettshistorie er en fordel for studentene. Vi er i tvil om hva som vil være den beste karakterfastsettingen.

En karakterskala på A-F kan resultere i at studenter vil ta opp eksamenen for å forbedre vitnemålet sitt. Et vurderingsuttrykk som godkjent/ikke godkjent kan forhindre dette. I tillegg vil en eksamen som er godkjent/ikke godkjent resultere i at de resterende karakterene på vitnemålet

teller mer sammenlagt enn tidligere. Noe som videre kan resultere i økt gjentak av andre eksamener. Dette vil være avhengig av hva som blir vedtatt på de andre avdelingene ang. egne eksamener i fag. Det totale antallet karakterer på vitnemålet er til stor interesse for studentene.

Videre har studentene en bred oppfatning om at en hjemmeeksamen er krevende og tar mye tid. Dermed kan det tenkes at det er færre som vil ta opp en hjemmeeksamen enn en skoleeksamen.

JSU ønsker svar på hvordan en potensiell hjemmeeksamen vil påvirke semesteroppgaven for 2. avdeling. For 3. avdeling er det foreslått at en potensiell hjemmeeksamen på høstsemesteret vil erstatte semesteroppgaven. Er dette det samme tilfellet for 2. avdeling? Om dette er tilfelle ser vi ingen hindring for at det skal være en hjemmeeksamen istedenfor en skoleeksamen.

3. avdeling

JSU mener at en egen eksamen i metodefaget vil fremheve viktigheten av faget samt gi et positivt læringsutbytte før eksamenen til våren. Studentene vil dermed ha lest seg opp til en eksamen og i tillegg fått tilbakemelding fra sensor om hva de kan forbedre til våren. Vi ser på dette som noe positivt. En utskilling av metodefaget vil også kunne fremheve Tromsøstudentene i arbeidsmarkedet, da det viser til en god forståelse for faget.

Følgelig er vi også positive til at en potensiell hjemmeeksamen vil erstatte semesteroppgaven.

4. avdeling

Fortsatt mener vi det er et godt forslag å skille ut samerett og de semiobligatoriske fagene. En utskilling av samerett vil fremheve et positivt særtrekk ved masterstudiet i rettsvitenskap, UiT, og den nordlige landsdelen. I tillegg er vi enige om at skoleeksamen reduseres med en dag om disse fagene blir skilt ut.

Hilsen,

JSU

Juridisk Studentutvalg Tromsø

Johanne Grov Eilertsen
Leder

Innspill til «Justering av eksamensordningen ved masterstudiet i rettsvitenskap UiT»

Det vises til epost fra prodekan Magne Frostad av 3. januar 2020 der det bes om innspill til dekanatets forslag til endringer i gjeldende eksamensordning.

Vi stiller oss kritiske til forslaget om en egen eksamen i samerett. Vi stiller spørsmål ved om eksamenspress, karakterpress og gjentakfrekvensen vil minke ved å ta ut samerett til egen prøve, og vi er dessuten bekymret for at en gjennomføring av forslaget vil få flere negative konsekvenser for sameretten. For det første tror vi at studentene vil få dårligere forutsetninger til å tilegne seg kunnskap i faget. For det andre tror vi at det vil medføre begrensninger for utformingen av eksamen i samerett. For det tredje mener vi at en gjennomføring av forslaget vil sende et uheldig signal om samerettens faglige betydning.

De to første begrunnelsene har sammenheng med at sameretten har en tverrdisiplinær dimensjon; den tar opp spørsmål som går på tvers av den tradisjonelle inndelingen av rettsområder. Vi kan særlig løfte frem samspillet mellom menneskerettigheter og samerett. I fagbeskrivelsen for samerett fremkommer det at studentene bl.a. skal ha avansert kunnskap om ulike menneskerettigheter som gjør seg særskilt gjeldende for samer, og «avansert kunnskap om de metodiske problemstillinger som er særegne for sameretten». Et sentralt metodisk spørsmål felles for fagene menneskerettigheter og samerett er eksempelvis hvilken gjennomslagskraft de forskjellige menneskerettsinstrumenter og overvåkingsorganers praksis har innenfor norsk rett. Faget reiser i stor grad også strafferettslige og prosessuelle spørsmål. Hvis forslaget gjennomføres, der sameretten blir det første faget som gjennomføres i avdelingen, vil en rekke tverrdisiplinære dimensjoner måtte tas ut av faget. Hvis endringer skal gjøres, må samerett utvides, slik at studentene har forutsetninger for å tilegne seg faget slik vi kjenner det i dag.

Hvis forslaget gjennomføres vil det ha negative konsekvenser for utformingen av eksamen i samerett. Det vil ikke lengre være mulig å kombinere samerett med andre fag som eksempelvis strafferett, straffeprosess og sivilprosess. Samerettens plassering i studiet bør beholdes, det vil gi flere muligheter til å utforme eksamen. Vi stiller også spørsmål om hvorfor kun samerett skal eksamineres med kun en muntlig eksamen. I en muntlig eksamen vil man f.eks. ikke kunne gå i dybden på samme måte som i en skriftlig eksamen. Når sameretten er en integrert del i hovedeksamen, tydeliggjøres samerettens relevans i studiet og samfunnet generelt.

Det kan tenkes at tiltaket vil løfte og gi sameretten et spesielt fokus, samt en større synliggjøring av faget. Vi frykter imidlertid at det vil føre til en motsatt effekt. Det kan ødelegge den innsatsen fakultetet har gjort for sameretten som et obligatorisk fag. Det er en fare for at tiltaket vil føre til en degradering av faget, at den vil bli oppfattet som noe eget og noe annet enn de andre fagene som blir testet under vårens hovedeksamen. Det er synd hvis det er en oppfatning om at sameretten må flyttes for at de andre fagene skal få et godt fokus for vårens hovedeksamener, slik skrevet i begrunnelsen til forslaget.

Tromsø 10. januar 2020

Med vennlig hilsen

Aila Biret Selfors og Kristina Labba

med støtte fra følgende personer

Jorun I. Rui, Anna Nylund, Jens Edvin Skoghøy, Øyvind Ravna, Mattias Åhrén, Gunnar Eriksen, Jon Petter Rui, Markus Hoel Lie, Marie Vangen og Mona Martnes.

Hei,

I og med at jeg var borte under de tidligere rundene, vil jeg bare si at jeg støtter forslagene fra ledelsen.

(Jeg er imidlertid ikke helt enig i at det ikke er behov for en omfattende reform av studiet, men det er en annen sak)

Mvh Trude

Øyvind Edvardsen

From: Svein Kristian Arntzen
Sent: tirsdag 7. januar 2020 13:06
To: Øyvind Edvardsen
Subject: Vs: Høringssvar

Hei,

Jeg har undervist i metode på tredje avdeling siden 2010, og har god innsikt i hvilke problemer studentene sliter med i metodefaget. Dette viser seg også på muntlig eksamen.

Jeg er ikke tidligere gitt anledning til å komme med innspill.

Jeg legger til grunn

at ved økt nivå på metodisk forståelse vil vi også heve nivået på de andre fagene,
at nivået på våre studenter i dag ikke er godt nok,
at det ikke er gitt at en eksamen i høstsemesteret er det riktige virkemiddel.

Vurdering:

I mangel av andre alternativer tror jeg det kan være fornuftig å forsøke med en særskilt eksamen. Denne vil antakeligvis gi oss en bedre pekepinn på nivået enn det vi får i dag. Men læringsmålene i faget er ambisøse, og det bør vurderes om en stor hjemmeksamen med bruk av karakteruttrykk A-F vil bidra i tilstrekkelig grad til at disse målene nås. Hertil kommer at metodeforståelsen forutsettes å øke i løpet av avdelingen ettersom metodefaget forutsettes lest parallelt med de andre fagene. Ideelt burde vi testet begrepsapparat og kunnskap om rettskildebruk gjennom korte prøver underveis og ved avslutningen av det meget omfattende seminaret på 20 timer, i tilknytning til undervisningen i de øvrige fag på avdelingen, og ved avslutning av avdelingen. Mitt forslag er å kreve bestått på en prøve i metodefaget i høstsemesteret og gi metodeoppgaver på samme måte som i dag ved avsluttende eksamen i vårsemesteret.

Vennlig hilsen
Svein Kristian

Øyvind Edvardsen

From: Svein Kristian Arntzen
Sent: mandag 6. januar 2020 10:21
To: Anna Nylund; Øyvind Edvardsen; Markus Hoel Lie
Subject: Sv: Høringsrunde vedr forslag til justering av eksamensordningen

Hei,

Jeg er enig med Anna, og viser for øvrig til min e-post til Markus 6. juni vedrørende studentevalueringer. Her trakk jeg også frem problemet med kongruens mellom undervisning og prøving av ferdigheter. Når studentenes ferdigheter ikke blir prøvd foreligger ikke fullstendig kongruens ifølge Biggs, og den manglende kongruens innebærer ifølge Havnes at undervisningsmetodene raskt settes under press. Annas forslag vil bøte på dette.

Jeg har nå undervist i dette faget i ti år. Like lenge har vi samarbeidet med Gro Alteren ved Handelshøgskolen. Som Anna har hun særdeles god innsikt i problemstillingen med kongruens og hvordan denne kan avhjelpes. Annas forslag er i tråd med hvordan problemstillingen er løst ved Handelshøgskolen.

Vennlig hilsen
Svein Kristian

Fra: Anna Nylund <anna.nylund@uit.no>
Sendt: mandag 6. januar 2020 09.45
Til: Øyvind Edvardsen <oyvind.edvardsen@uit.no>
Kopi: Markus Hoel Lie <markus.lie@uit.no>; Svein Kristian Arntzen <svein.arntzen@uit.no>
Emne: Re: Høringsrunde vedr forslag til justering av eksamensordningen

Hei,

Jeg ønsker å uttale meg om prøvingsformer i kontraktsforhandlinger og avtaleutforming. Jeg mener at faget skal tas ut av eksamen og at vi heller bør innføre obligatorisk deltakelse og et refleksjonsnotat som prøvingsform. Forhandlinger og avtaleutforming er både kunnskaper og ferdigheter enhver jurist bør ha. Ferdigheter opparbeider man seg i stor grad gjennom øving, prøving, feiling og refleksjoner knyttet til disse. Den mest hensiktsmessige måten å bli prøvd i forhandlingsteorier er å analysere, å drøfte, å reflektere over forhandlingssituasjoner i lyset av teoriene. Den mest egnete prøvingsformen vil være deltakelse kombinert med et refleksjonsnotat (f.eks. 3-5 sider) som vurderes godkjent/ikke godkjent. Å skrive notatet vil innebære marginalt med arbeid for studenter som deltar aktivt i undervisningen fordi vi har lagt inn tid til å drøfte og diskutere egne erfaringer. Å rette slike notater er heller ikke særlig tidskrevende. Gevinsten er at studentene synliggjør sin kompetanse innen forhandlinger og at det blir et fag, en bok mindre til eksamen, samt en mer hensiktsmessig prøvingsform (og mer varierte prøvingsformer). I tillegg vil det bidra til at studentene får mer trening i refleksjon og blir dermed bedre rustet til å møte arbeidslivets utfordringer og kravet til livslang læring. Det kan også medvirke til at kvaliteten på praksisrapportene blir enda bedre.

Hilsen
Anna

Innspill fra tidligere høringsrunde

Hei avdelingsledere,

Vi viser til utsendte skriv og allmøtet vi arrangerte i forrige uke. Vi ønsker deres konkrete tilbakemelding på hvordan gjentak og eksamenspress kan minskes på «deres» avdeling. Snakk med de som underviser på avdelingen, og kom med de innspillene dere måtte ha. Nedenfor er noen forslag diskutert på møtet, som vi særlig ønsker tilbakemelding på.

1 avdeling: Endre eksamen på ex fac til bestått/ikke bestått. Fortsatt i form av skoleeksamen, men kanskje kortere, 4 timer?

2 avdeling: Takk for innspillene vi alt har fått Johan. Vi ser gjerne at disse (dersom det ikke alt er gjort) blir diskutert med noen av underviserne på avdelingen, og at vi får tilbakemelding om eventuelle justeringer i ditt innspill på bakgrunn av dette. Vi lurte i tillegg på om det vil være mulig, dersom det skal være egen eksamen i rettshistorie, å flytte faget slik at denne eksamen kan avholdes i høstsemesteret? I møtet syntes det å være stor enighet om at en slik eksamen i rettshistorie burde ha vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått. Hva er mest egnet som prøvingsform, hjemmeeksamen over tre dager eller 4 t skoleeksamen?

3 avdeling: Forslaget på møtet gikk ut på å skille ut metodefaget til egen eksamen i høstsemesteret, med hjemmeeksamen over tre dager, karakter A-F. Tilsvarende å kutte skoleeksamen fra 8 til 6 timer. Synspunkter? Andre forslag?

4 avdeling: Takk for innspill Jon Petter. Dersom disse ikke alt er diskutert med flere av underviserne på avdelingen, hadde det vært fint om det ble gjort. Vi skulle i tillegg hatt innspill på om det er mulig å flytte samerett til høstsemesteret, for å få avviklet en eksamen da. Vi vil gjerne også ha synspunkter på å benytte en 24 timers forberedt muntligeeksamen i samerett, med karakter A-F, og en 4 timers skoleeksamen i de semiobl fagene, med vurderingen bestått/ikke bestått. Hva tenker dere om å kutte skoleeksamen fra 8 til 6 timer? Hva med å kutte en skoleeksamen i slutten av semesteret, dersom det innføres egne eksamener i de to nevnte fagene? Vi vil gjerne også ha innspill på når eksamen i de semiobl fagene og samerett eventuelt skal holdes.

5 avdeling: Ingen konkrete forslag om endring. Har du noen forslag Gunnar?

Dersom dere alle også har innspill på hvordan vi kan få karakterbruken til å i alle fall nærme seg 10% A og 25 % B hadde de vært fint. Pr nå er vi (over tid) laaangt fra. Her må det gjøres noen grep allerede fra vårens eksamener. Kom med innspill.

Innspill ønskes senest 15 mars.

Hilsen Lena, Magne og Ingvild

Innspill til sak om omlegging av eksamensordning

Bakgrunnen for at det er startet et arbeid med å utrede muligheter for å endre eksamensordningen ved Det juridiske fakultet, er et brev fra rektorene ved UiT, UiB og UiO, hvor rektorene ytrer bekymring for den høye gjentakshyppigheten ved de juridiske fakultetene. Rektorene ber i brevet om at fakultetene i fellesskap vurderer hva fakultetene kan gjøre med eksamensordningen, for å primært adressere gjentakproblematikken.

Brevet fra rektorene ble adressert i en felles uttalelse fra studiedekanene ved de tre fakultetene. Det fremgår av uttalelsen at fakultetene deler rektorenes bekymring for gjentakssituasjonen. Utfordringene den høye gjentakshyppigheten medfører fremheves å være blant annet at flere studenter ikke fullfører på normert tid, at et stort antall gjentakende studenter kan påvirke sensuren i uheldig retning på bekostning av de studenter som tar en eksamen i henhold til studieplan, og at det er høye kostnader knyttet til eksamensavviklingen. Studiedekanene fremhever at det er en felles ambisjon at antall gjentak av eksamener reduseres, og at studentene i størst mulig grad gjennomfører på normert tid. Det er enighet om at karakterpress, herunder arbeidsgivers vektlegging av karakterer nok er en viktig årsak til den høye gjentakshyppigheten. Med denne innsikten må en endring av eksamensordningen anses å være ett av flere virkemidler som kan føre til minsket karakterpress, og dermed lavere gjentakshyppighet.

1. avdeling

Forslaget fra ledelsen er å endre eksamen på ex.fac. Forslaget går ut på å endre vurderingsuttrykket til bestått/ikke bestått, samt å muligens korte ned eksamenstiden til fire timer.

Innspill fra avdelingsledere og undervisere:

Fra Kristine Korsnes:

Denne mailen er en sammenfatning av drøftelsene som fant sted på møtet. Innspillene jeg mottok på mail, er lagt ved nederst. De ble lest opp i møtet.

Møteleder innledet med at siktemålet med møtet var å diskutere om vi kan gjøre noen grep for å gjøre et godt studie enda bedre, og svare til noen av utfordringene knyttet til gjentak, press og lave karakterer på skoleeksamen.

Vi tok først en generell runde om ideer og innspill, før drøftelsene ble konsentrert om noen særlige punkter som løftes frem her.

Ex. fac eksamen:

Møtedeltakerne ser både positive og negative sider ved å gjøre vurderingsuttrykket om fra karakterer til bestått / ikke bestått.

Av negative sider var det enighet om at de viktigste innvendingene er at en overgang til bestått/ikke bestått kan få studentene til å nedprioritere faget. Dette er uheldig ettersom juridisk metode utgjør kjernen i ex.fac faget, og det er viktig at de har så gode kunnskaper og ferdigheter som mulig for det videre studiet, også utover 1. avdeling.

Det ble også diskutert at det å gi karakterer på ex.fac eksamen kan gi trygghet for studentene, slik at de vet litt mere om hva de går til/hva som kreves på universitetsnivå, før de avsluttende skoleeksamenene på 1. avdeling. Det kan oppleves greit å få «prøve seg» først på ex.fac eksamen, slik også Victoria fremhever i sin mail

Vi diskuterte nærmere hva et forslag om ikke bestått/bestått ville innebære. I forkant var det en oppfatning at man kunne operere med en D-grense som bestått grense. Iht eksamensforskriften § 36 in fine, synes imidlertid ikke dette mulig: «Når karakterskalaen Bestått/Ikke bestått benyttes, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.»

I de påfølgende diskusjonene ble det drøftet om vi likevel kunne operere med en intern D grense, men det ble lagt til grunn at det ikke vil være mulig. **På dette punktet var vi likevel noe usikker.**

For å unngå nedprioritering, kan en D grense være hensiktsmessig om det er tillatt. I tilfelle luftet vi også tanken om å gi kandidatene en tilbakemelding om nivået i begrunnelsene, selv om vurderingsuttrykket på vitnemålet bare er bestått/ikke bestått. Det ville i tilfelle kunne svare til behovet for å få øve seg inn i karaktersystemet på universitet, jf det jeg skriver ovenfor om dette. Er det ikke tillatt med noen D grense, bør heller ikke begrunnelsene knyttes til en karakterangivelse.

Også for det tilfelle at det ikke skulle være mulig å operere med en D grense, var det enighet på møtet om at mye taler for å gjøre vurderingsuttrykket om fra karakterer til Bestått / Ikke bestått. En *forutsetning* var det imidlertid enighet om: at man også fremover tilbyr en øvingsoppgave i faget hvor studentene får tentative karakterer (som på vanlige øvingsoppgaver). Det ville sikre at de får øve seg og realitetsorientere seg mht karakterbruk, selv om eksamensvurderingen «bare» er bestått / ikke bestått.

Grunner som ble fremhevet for å gå inn for en bestått/ikke bestått grense var særlig:

- Unngå gjentak på 2. avdeling, slik at studentene på 2. avd kan konsentrere seg fullt ut om høstfagene
- Tror ikke det vil føre til noen endring mht behovet for konteeksamen om grensen er F. Dette kan stille seg annerledes om bestått grensen settes til D. En fare er da at flere studenter forstyrres i statsrettundervisningen i januar og får en dårlig start på det andre semesteret på 1. avdeling.
- Kanskje avtar eksamenspresset på et semester som allerede er nokså hektisk for første semester studentene. Pdas synes det ikke som at studentene er så bevisste karakterpresset så tidlig i studiet.

Samlet sett var det enighet om at en bestått /ikke bestått grense er mulig og kan være hensiktsmessig å innføre under forutsetningen om øvingsoppgaven nevnt foran.

Videre diskuterte vi forslaget om å redusere eksamenstiden fra 5 til 4 timer.

Ut fra innholdet i ex fac faget, herunder det fokuset som har vært på å introdusere studentene for domsanalysesjangeren som ofte gis til eksamen, var alle møtedeltakerne negative til å redusere timetallet på eksamen. Inntrykket er at studentene trenger 5 timer. Så tidlig i studiet har mange enda et nokså lavt lesetempo sammenlignet med viderekomne studenter. Dette bør man ta hensyn til, særlig når domsanalyser gis til eksamen. Å redusere med en time, vil gjøre det vanskelig å gi denne typen oppgaver. Stenger man for muligheten, er det vanskelig også å opprettholde treningen på denne «sjangeren» i undervisningen. Studentene er dessuten ennå relativt ferske mht bruk av lovsamling (/ etter hvert lovdata) som er et tillatt hjelpemiddel. Også dette tilsier at man opprettholder varigheten på 5 timer. Noen fremhevet også at faget tematisk er mer abstrakt enn andre fag, som tilsier at studentene har behov for tenketid når de skal formulere seg.

Ingen mente eksamenstiden burde reduseres.

Ordinær skoleeksamen:

Møtedeltakerne grep fatt i et forslag som ble fremmet på møtet med ledelsen, om å angi tema skoleeksamen vil prøve dem i 48 timer før eksamen gjennomføres.

Dette var et forslag alle likte godt, og som vil være mulig å gjennomføre på 1. avdeling.

Det vil kunne dempe eksamensnerver rett i forkant av eksamen, særlig den type engstelse som knytter seg til å få noen man er helt uforberedt på. Forslaget knytter an til erfaringer mange vil kunne kjenne igjen fra lavere utdanning.

Det vil passe fint sammen med den forberedte typen muntlig eksamen som allerede brukes på 1. avdeling, selv om oppgaveteksten vil forbli ukjent til eksamensdagen.

Det vil bygge videre på tanken vår om at det er av verdi å jobbe jevnt og trutt gjennom et helt år, og det vil fremdeles være rom for prøving og feiling underveis i læringsprosessen frem mot eksamen.

En ulempe kan være at noen studenter vil slite seg ut i de 48 timene før eksamen. På den andre siden er det nok allerede mange som legger inn ekstra innsats disse dagene.

At studentene får vite tema to dager før eksamen, kan bidra til at flere gjør det bedre under eksamensdagen. Det er alltid slik at noen liker og kan enkelte fag bedre enn andre. Forslaget kan bidra til å utjevne slike forskjeller og gjøre at flere gjør det bra.

På denne måten kan forslaget også bidra til å få opp % som får A og B til eksamen over tid.

En forutsetning er at oppgavene og vurderingene ikke skjerpes inn som følge av en slik endring.

På møtet var det enighet om at dette er noe som bør innføres på 1. avdeling.

En tilføyelse som ikke ble diskutert på møtet: innføringen av en slik 48 timers ordning vil innebære at eksamen vanskelig(ere) kan legges på en tirsdag.

Andre tiltak som kan bidra til å øke A og B andelen på skoleeksamen over tid / dempe gjentak ble også drøftet:

Tiltak som allerede er iverksatt på 1. avdeling bør utvikles videre og fortsettes med. Selv om vi ikke har sett umiddelbare effekter, kan de *over tid* lede til endring. **Særlig:** gode sensorveiledninger med nivåangivelser; justering av sensorveiledningene etter sensormøtet sendes ut til alle sensorer; tematisering av nivået og antall A og B i sensormøtene (/og i sensorveiledninger); fokus på gode oppgaver hvor den sentrale prøvingen skal knytte seg til sentrale læringskrav.

Karakterbeskrivelsene. Noen mente de bør endres. Beskrivelsen av A og B er for strenge.

Enda viktigere: Flere interne sensorer må brukes i sensuren. Det bør innføres faste lærermøter/pedagogiske forum hvor sensur og nivå tematiseres i forkant av de årlige eksamenene. Interne sensorer må ta en særlig ansvar overfor eksterne sensorer som oppfattes strengere bla pgs av beskrivelsene av A og B i retningslinjene for karakterfastsetting. Interne sensorer bør bruke oppmannsordningen oftere i tilfelle uenighet om nivå med eksterne sensorer.

Det ble uttrykt tvil om studentene er bevisste nok den arbeidsmengde de forutsettes å legge ned på studiet. Kan noe gjøres for å øke bevisstheten? Allerede på informasjonsmøtet fremholdes at en arbeidsuke er 40 timer. Kan mer gjøres?

Det ble diskutert om det er mulig å la 1. avd telle bare 10 %, 2. avd 20% osv av studiet som helhet (a la under can. jur.) Dette kunne bidra til at færre ønsker å ta om igjen eksamen tidlig i studiet. Møtedeltakerne oppfattet det imidlertid slik at eksamensforskriften § 37 stenger for en slik praksis.

Det ble fremholdt at vi bør arbeide videre med å oppfordre studentene til å praktisere en delingskultur, at de spiller hverandre gode. I tillegg viktigheten av at lærerne gir positiv feedback og honorerer gode tanker hos studentene underveis i studiet. Inntrykket var at mange allerede er flinke til dette, men at det er noe som bør videreutvikles og tas med videre.

2. avdeling

Forslaget fra ledelsen er å ta faget rettshistorie ut av avdelingseksamen og ha egen eksamen for faget. I så fall kan det tenkes at eksamen i rettshistorie legges til høstsemesteret. Eksamensform og vurderingsuttrykk er også et tema. På allmøtet syntes det å være stor enighet om bestått/ikke bestått som vurderingsuttrykk.

Innspill fra avdelingsledere og undervisere:

Epostkorrespondanse mellom Randi Sigurdsen og Johan Aulstad om 2. avdeling generelt:

Jeg har diskutert spørsmålene som ble tatt opp på møtet med Randi. Nedenfor ser du korrespondansen jeg hadde med Randi og som reflekterer hennes syn på saken:

Hei igjen Johan,

Jeg deler din oppfatning om at faget rettshistorie er det faget som best egner seg for å skilles ut som en egen eksamen. Det jeg ikke vet er om det er diskutert å ha en felles linje for alle perspektivfagene. Bør samtlige ha egen eksamen og bør det her være bestått/ikke bestått, hvis så må grensen for bestått være hevet sammenlignet med den ordinære karakterskalaen, dvs at grensen går ved karakteren D slik som ellers når vi ikke gir ordinær karakter.

Hvis dette faget skal ha egen eksamen, vil det være en fordel om det finner sted i høstsemesteret for å unngå eksamenstrykk på våren. I så fall betyr det en omrokking av fagene på 2. avd., noe tror kan være greit. Det er tidligere kommet forslag om det. Jeg har sett noe på dette, men en omrokking vil kreve flere avveininger. Muligens vil det være en fordel å legge undervisningen i IPR til like etter erstatningsrett. (Jeg tror ikke det skal være egen eksamen i IPR.) All forvaltningsrettsundervisningen bør komme i sammenheng for at studentene skal få jobbet seg tilstrekkelig inn i faget og så muligens EU/EÖS-retten til slutt. Dette er noen foreløpige tanker hos meg.

Jeg tror ikke det er en fordel å ha karakter på semesteroppgaven. Den skal være en test, men samtidig ha en utviklende funksjon for studentene.

For å lykkes med å få en "riktigere" bruk av karakterskalaen, er det etter mitt syn flere tiltak som må til. Et forhold er utformingen av eksamensoppgavene. Det er ikke alltid like lett å utforme oppgaver som legger opp til en god karaktermessig fordeling. Eksamensleder må imidlertid så langt som mulig gjøre disse vurderingene i samarbeid med oppgaveutvalget, og dessuten ta det opp i sensormøter og formøtet for muntlig eksamen.

Jeg er enig i at endring fra karakterer til bestått/ikke bestått på Exfac, kan dempe gjentakspresjonen som har så negative virkninger for forvaltningsretten på 2. avd.

Hilsen Randi

Randi,

Det var ikke jeg som foreslo en egen eksamen i rettshistorie. Dette var et forslag som ble luftet av ledelsen på møtet.

Det er neppe aktuelt å flytte internasjonal privatrett til en annen avdeling. Ledelsen ga klart uttrykk for at de ikke ønsket noen ny studiereform. Temaet for møtet var hvordan eksamenene best kan gjennomføres på hver avdeling for å forhindre for mange gjentak, at det gis for få A og B av sensorene og for å redusere eksamenspresset på studentene.

Vedlagt finner du totaloversikten for dette vårsemesteret. Jeg klarte ikke å finne oppsettet for høstsemesteret. Siden det var du var avdelingsansvarlig når høstsemesteret ble planlagt vil jeg tro at dette oppsettet ble sendt til deg på e-post fra administrasjonen en gang i vårsemesteret 2018.

Johan

Ja, du kan selvsagt sende mine innspill til ledelsen.

I dag starter studentene på 2. avd. med erstatningsrett, altså i høstsemesteret. Jeg antar det er planlagt slik til høsten også. I tidligere evalueringer har jeg tatt opp spørsmålet om studentene synes erstatningsrett er et godt fag å starte med. Tilbakemeldingene er at det er bedre å starte med erstatningsrett enn å gå rett på forvaltningsretten, som oppleves som et langt mer krevende fag. Hensynet til den modning som dette faget kan kreve, har gjort at jeg har tenkt på om det vil være en fordel å ha all forvaltningsrettsundervisningen i sammenheng.

Når jeg spør om det er vurdert hvorvidt det bør være en felles linje overfor perspektivfagene, så er det om det er disse fagene som fortrinnsvis egner seg for å bli trukket ut av en eksamens sammenheng med de øvrige fag på avdelingen. Det vil f.eks. bli feil om det avholdes særskilt eksamen i erstatningsrett, ettersom det ligger så godt til rette for kombinasjonen av forvaltningsrett og erstatningsrett i praktikumsoppgaver. Derimot er det mer uproblematisk med å trekke ut rettshistorie, fordi det er et fag som sjelden trekkes direkte inn i andre fag på avdelingen.

Randi

Uttalelser spesielt om faget rettshistorie:

Johan Aulstad:

Et kort innspill til spørsmålene knyttet til faget rettshistorie.

Jeg tror det vil være mulig å flytte faget rettshistorie til høstsemesteret ved at det bytter plass med erstatningsretten.

Fagene i høstsemesteret blir da rettshistorie, forvaltningsrett og miljørett.

Fagene i vårsemesteret blir EØS-rett, internasjonal privatrett og erstatningsrett.

Jeg skoleeksamen vil være det beste i faget rettshistorie. Jeg kjenner ingen eksempel hvor rettshistorie er blitt gitt som hjemmeeksamen.

Jeg har ikke fått diskutert spørsmålet med de som underviser i rettshistorie.

Gunnar Eriksen:

Det er for det første et spørsmål for seg om man minsker eksamenspress, karakterpress og gjentakfrekvensen ved å ta ut enkeltfag og dermed øke antallet eksamener. Dette er jeg i tvil om. Et annet spørsmål er jo hvilke fag man tar ut og hvilke signaler det sender. Jeg lar likevel disse spørsmålene ligge og ser i det følgende på spørsmålene som reiser seg ved å ta rettshistoriefaget ut til enkelteksamen/»kurseksamen».

Når det gjelder vurderingsform vil det være det klart beste og i tråd med signaler fra sentralt hold at vi velger hjemmeeksamen fremfor skoleeksamen. Varigheten kan være 2-4 dager, men jeg heller mer til 3-4 dager for å optimalisere læringsutbyttet som ligger i denne eksamensformen. Når det gjelder vurderingsuttrykket vil jeg personlig gå for å ha karakter, for at ikke faget skal bli et «pliktløp», hvor jeg mistenker mange studenter vil synes at det mest rasjonelle vil være å legge inn bare akkurat nok innsats til å passere. Når det gjelder en eventuell flytting av faget til høstsemesteret har jeg ingen spesielle føringer eller innvendinger av faglig art.

Dag Michalsen:

Hei igjen - takk for mail og takk for anledning til å bidra her. Jeg er stort sett enig med Gunnar.

Jeg har sans for fast hjemmeeksamen i rettshistorie og erfaringene fra dette i Bergen og Oslo (som begge har fast hjemmeeksamen i rettshistorie) er til dels svært positive. Rettshistorie i Oslo og Bergen er også et fag der det kreves ikke bare kunnskap i faget selv, men også krav til akademisk skriving mer generelt og som inngår i karakterfastsettelsen. Slik gir denne eksamen bidrag utover faget selv. Selv om jeg er tilhenger av bestått/ikke-bestått i flere sammenhenger så er jeg enig med Gunnar i at for et fag som rettshistorie vil dette være problematisk for dens status - men jeg vil ikke som faglærer motsette meg dette og fakultetshensyn er selvsagt avgjørende her. Det vil jo forenkle sensuren (bare ved styrk to sensorer), men D er jo et lavt nivå - jeg ville ha ønsket C/D eller noe slikt. For hjemmeeksamen vil det kreves at vi legger arbeid i gode oppgaver som ikke bare besvares ved å skrive av læreboken. Jeg har ingen meninger om tidspunktet - og her må fakultetet selv finne ut det mest hensiktsmessige.

Alt i alt går jeg for hjemmeeksamen over 3-4 dager med karakter - men med innebygget krav til å lære seg akademisk skriving (fotnoter etc) som vil forberede studentene på de senere avdelinger. Alt

dette løses ved å lage gode hjemmesider om kravene (som bare kan hentes fra Oslo eller Bergen) og at dette blir undervist i.

Marius Storvik:

Hei,

Jeg ser og forstår utviklingen og tenker i prinsippet at grepene som tas er fornuftige.

Jeg har 2 bekymringer knyttet til forslagene. Min første bekymring er at flere av perspektiv fagene som nå foreslås å kjøres uten karakter alle legges til samme tidspunkt på året. Dette gjør at jeg som har undervist i både rettshistorie retts sosiologi og metode på tredje avdeling, nå kanskje kan risikere å få alle disse fagene lagt samtidig.

Det andre momenter er spørsmålet om å ikke ha karakter. Jeg er i utgangspunktet enig i de vurderinger som er gjort. Usikkerheten knytter seg til effekten av dette. en kan risikere at student deltakelsen og student fokuset i perspektiv fagene reduseres. Kan altså risikere at studenter dropper undervisningen og bare leser og slik gjør et minimum for å få bestått. Et slikt utfall vil være uheldig for perspektivfagene.

For å bøte på dette er trenger vi noe kunnskap og fleksibilitet. Er det mulig å gjennomføre en slik endring på et årskull og ikke varme årskullene for å se effektene? Skal slik endring knyttes til andre vilkår slik som skriftlig oppgaver eller obligatorisk seminar oppmøte? på andre fag der karakterene spiller mindre rolle er det vanlig å ha andre former for underveisevaluering. Jeg tenker at den erfaringen fra disse fagene også bør være relevant ved disse endringene hos oss.

Oppsummert:

1. Kjør på. Fint å droppe karakter på rettshistorie.
2. Plasser perspektivfagene slik at jeg kan. Undervise i flere av disse.
3. Vurder andre vurderingsformer enn skoleeksamen (hva med en perspektivmappe som de bygger på fra første til og med fjerde?). Vurder obligatoriske elementer.
4. Evaluer, slik at vi reelt kan endre.

3. avdeling

Forslaget fra ledelsen er å skille ut metodefaget, og ha egen eksamen i faget i høstsemesteret. I tillegg foreslås det at eksamensformen skal være hjemmeeksamen over tre dager, med karakter A-F som vurderingsuttrykk. Det foreslås også å endre avdelingseksamen slik at den har varighet på 6 timer.

Innspill fra avdelingsledere og undervisere:

Markus H. Lie:

Hei

Jeg har gitt uttalelse i rollen som underviser på 1. avd., og viser til min generelle merknader til forslaget der. Jeg er som nevnt der skeptisk til om disse forslagene adresserer gjentak og eksamenspress på den god måte. Jeg tror løsningen på eksamenspress heller må være å opplyse

studentene om karaktersnitt, jobbmuligheter mv, slik arrangementet til JSU 14. mars 2019 legger opp til.

Jeg har fått følgende tilbakemeldinger på forslagene om endringer på 3. avd.: Dag Michalsen og Jens Edvin Skoghøy er åpne for å avholde egen eksamen i faget metode, men førstnevnte understreker behovet for at det i så fall må gis karakter A-F på eksamen. Skoghøy går sterkt imot å redusere skoleeksamen fra 8 til 6 timer ut fra hensynet til å lage hensiktsmessige eksamensoppgaver. Martin Hennig sier det samme. Ingen har uttrykt seg positivt om dette forslaget. Jeg slutter meg til Skoghøy og Hennigs motstand mot å redusere eksamenstiden. Skoghøy har lang erfaring med å utarbeide eksamensoppgaver på 3. avd., og er derfor en person det i bør lyttes til.

Å avholde egen eksamen i faget metode vil muligens redusere eksamenspress, men vil samtidig gjøre det lettere å ta opp eksamen (det er lettere å ta opp en eksamen i ett fag en å ta opp en eksamen som dekker flere fag). Ettersom juridisk metode er et fag som er integrert i alle øvrige fag, er det nok også begrenset i hvor stor grad dette vil lette på eksamenspresset. Etter min mening er det derfor ikke grunnlag for å gjennomføre noen endring her, i hvert fall ikke uten at dette utredes nærmere.

Når det gjelder målet om å forbedre karaktersnittet, vises det også til min uttalelse til avdelingsleder på 1. avdeling, Korsnes. Jeg har ikke fått noen tilbakemeldinger fra underviserne om dette. Jeg tror nok at man kan komme et stykke på vei gjennom dialog med sensorkorpset, og synes man bør forsøke det i første omgang. Det er viktig å ikke gjennomføre tiltak som rokker ved troverdigheten til eksamen, så her gjelder det å skynde seg langsomt.

4. avdeling

Forslagene fra ledelsen er å ta ut faget samerett og ha egen eksamen i faget. Det er foreslått å ha en forberedt muntlig eksamen i samerett med karakter A-F.

Det er også foreslått å ta ut de semi-obligatoriske fagene, og ha egen eksamen for disse. Det foreslås en skoleeksamen i faget med varighet på fire timer, og vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått.

Dersom det innføres egne eksamener i tråd med ovennevnte forslag, ser ledelsen muligheten for å sløyfe en skoleeksamen til våren.

Innspill fra avdelingsledere og undervisere:

Jon Petter Rui:

Hei,

Jeg fikk en oppsummering av tema og drøftelser på møtet i går av Jorun.

Jeg støtter forslaget om å innføre obligatorisk eksamen i samerett og semi-valgfagene på 4. avdeling. Jeg synes det er en kjempegod idé. Jeg tenker at eksamen kan gjennomføres muntlig. Det vil være effektivt. Det vil gi studentene trening i å prestere muntlig. Vi har for lite muntlige prøver som vises på vitnemålet. Muntlig er en viktig egenskap for en jurist. Jeg finner egentlig ikke argumenter mot en muntlig eksamen her.

Det er klart at det er svært ressurskrevende å ha semi-valgfagene på ordinær eksamen. Mange av sensorene føler seg utenfor komfortsonen. Sensuren blir svært «sensorveiledningsbundet» Det må utarbeides svært mange eksamensoppgaver. Det beste ville vært dersom de teamene som underviser i disse fagene gjennomførte eksaminasjonen.

Hva kan ellers gjøres på 4. avdeling? Jeg har snakket med mye studenter både hos oss og i Bergen. De er samstemte på at når det er lav terskel for å ta opp, så tar de opp. Mange bruker dette taktisk. Jeg skjønner det egentlig godt, hadde nok selv vært tilbøyelig til å ta opp hvis listen var lav og det var mye å hente.

En måte å løse dette på, er å legge til grunn at samtlige 3 eksamener på 4. avdeling inngår i en samlet bedømmelse og karaktersetting. Jeg tror svært få ville tatt opp igjen hjemmeeksamen, to skole og en muntlig. Ikke bare på grunn av arbeidsmengden. Men fordi sensorene da hadde hatt et solid grunnlag for karaktervedtaket. Etter tidligere ordning var det jo slik at man kunne ha en ganske dårlig prestasjon, men fortsatt få en kjempegod karakter. Sensorene så da litt bort fra arbeidsuhellet den ene dagen. Å gi en samlet karakter på alle prestasjonene, ville altså også gitt bedre rettssikkerhet (sikkerhet for materielt riktig resultat i denne sammenhengen). Jeg synes egentlig det er ganske brutalt at en dags arbeid (6 timer) skal stå som en tellende karakter på et vitnemål.

Konkret på 4. avdeling, ville man da spurt i strafferett, straffeprosess, sivilprosess og menneskerettigheter. En felles karakter på vitnemålet. Samlet på 4: En bokstavkarakter, to bestått/ikke bestått.

Jeg lurer på om man kunne tenkt i samme baner på andre avdelinger også.

En siste ting jeg har tenkt på, er om vi burde ha en karakter for muntlige prestasjoner i undervisningen, slik som man har i mange andre land. Men med mange fag, blir dette mye arbeid. Pdas. har vi jo nå små seminargrupper og muntlige presentasjoner... Dette er vel et større spørsmål.

Beste hilsen Jon Petter

Jon Petter Rui 2:

Hei,

Jeg har fått god tilbakemelding på de to rundene jeg har kjørt med underviserne på 4. avdeling. Samlet sett vil jeg si at forslaget er godt forankret nå.

Opplegget vil se slik ut for høstsemesteret: Samerett, semiobligatoriske fag, menneskerettigheter, praksis. Skriftlig prøve 4 timer bestått/ikke bestått i semiobligatoriske fag. Muntlig eksamen i samerett med karakter på vitnemålet. Her er det ikke tilrådelig med et på forhånd oppgitt emne. Det blir for snevert når det spørres i bare ett fag med såpass få studiepoeng. Det blir vanskelig å skille kandidatene hvis de skal få 48 timer på å forberede et oppgitt emne. Det blir en slags oppfordring til pugg. Det kan ble tilpassingsatferd (man setter seg bare inn i det temaet man får god tid til å forberede og lar være å lese resten av faget).

Ett spørsmål: Skal eksamenene kjøres fortløpende etter hvert kurs, eller skal vi ta dem i slutten av semesteret? Det som taler for å ta dem med en gang, er at man da er ferdig med dem. Det som taler mot, er tiden studentene får til forberedelse blir kort. Jeg vet ikke hva som er best. Jeg vil snakke med Bergen om hvor nært opp mot undervisningen de kjører eksamen på kursene sine. Hvis det ikke

kjøres eksamen etter hvert fag, kunne vi lagt eksamenene i uken 16.-20. desember. Jeg heller mot eksamen etter hvert kurs.

Vårsemesteret: Strafferett, straffeprosess, sivilprosess. For å få mest mulig modning, bør vi få til en ordning på 4. avdeling hvor vi ikke kommer «først ut» med eksamen. I år starter hjemmeeksamen allerede 8. april. Jo lengre ut i semesteret eksamen kommer, jo mer modning vil man få. Jeg tror dette er viktig. Det ideelle ville vært hjemmeeksamen nest siste uke i mai (med muntlig i siste undervisningsuke i juni). Skoleeksamen siste uke i mai.

Så dette med 8 eller 6 timer skoleeksamen. Flere mener det faglig beste er 8 timer. Grunnen er at man kan stille flere spørsmål. Jo flere spørsmål, jo større sjanse for å vise seg frem. Og mulighet for å stå. De som mener 8 timer er best er Marie, Jorun, Jens Edvin, Anett. Anna mener 6-timer kan være OK. Jeg er vel på 8 timer, men ser samtidig poenget overfor studenter og ikke minst overfor ledelsen. Det er mulig at 8-timer skoleeksamen kanskje ikke er så vanlig i 2019 på universitetet?

Beste hilsen Jon Petter

(18.03.19, den første tilbakemeldingen fra han var 28.02.19)

Jon Petter Rui 3:

Hei igjen,

Takk for tilbakemeldinger på forrige e-post. Det kan se ut som at et mulig nytt opplegg på 4. avdeling blir slik:

- Semesteret starter med samerett. Det blir muntlig eksamen hvert år. Karakter. Et tema her er om studentene skal få et tema å forberede 24 timer (eller var det 48?) før eksamen. Jeg vil gå mot at studentene får et tema oppgitt på forhånd: Det oppfordrer til pugging. Det blir en svært lett eksamen for studentene (snakke om et oppgitt tema innenfor samerett med så lang forberedelse), og tilsvarende vanskelig å skille studentene ved sensur.
- Deretter kommer de semiobligatoriske fagene. Her er det forslag med skriftlig eksamen på fire timer. Bestått/ikke bestått.
- Så er det praksis i november. Et eget utvalg arbeider med endringer i dette faget.
- De første to ukene i desember gjennomføres forelesninger og seminarer i menneskerettigheter.
- I januar, februar og mars gjennomføres undervisningen i strafferett, straffeprosess og sivilprosess. Hjemmeeksamen i april og skoleeksamen i mai. Her ligger det an til at det kuttes en skoleeksamen. Vi har da hjemmeeksamen med muntlig slik som nå. Så er det spørsmål om skoleeksamen skal kuttes fra åtte til seks timer. Her er det flere av oss som mener det ikke bør gjøres et slikt kutt. Grunnen er at det sannsynligvis ikke er lettere for studentene bare å få seks timer til disposisjon for å vise hva de kan. På en lengre eksamen kan man ta inn flere spørsmål, dermed får man som sensor et bedre grunnlag for karaktervedtaket. Grunnen til å kutte ned er å skåne studentene fra en påkjenning, og at studenter blir slitne mot slutten av en dag på åtte timer. Det kan medføre feil. Jeg heller mot at en dag med åtte timers intensivt arbeid ikke er en for stor belastning. Bl.a. ut fra hva som vil vente studentene i deres kommende 45-50-årige karriere. Fordelene veier opp ulemperne.

Jeg hører gjerne fra dere innen onsdag i neste uke.

Marie Vangen:

Hei alle.

Jeg synes punktene dine her er fornuftige, Jon Petter, og jeg er positiv til slike endringer. Men bør vi ikke prøve å skyve eksamen lenger ut i tid? Dersom de bare skal ha to eksamener på våren er det kanskje ikke nødvendig å starte i april? Det er mulig at det er praktiske hensyn her som jeg ikke er klar over, men jeg tror studentene vil ha en stor fordel av at vi har eksamen så sent som mulig, slik at de får tid til refleksjon og repetisjon. Lengden på skoleeksamen bekymrer meg ikke nevneverdig. Kanskje kan vi også her tenke på å redusere bittelitt på omfanget av oppgavene, slik at de i praksis kan få litt mer tid til å tenke innenfor de 8 timene?

Vennlig hilsen Marie

5. avdeling

Ingen endringsforslag

Innspill fra avdelingsledere og undervisere:

Gunnar Eriksen:

Hei alle sammen

Her kommer noen tanker fra meg omkring denne problematikken. Jeg var ikke på møtet, men har fått det grundig referert, har diskutert dette nøye med kolleger, andre avdelingsledere, deltatt i dialoger som lærer, snakket med egne undervisere og andre som jeg mener har nyttige meninger og innspill å komme med.

Verden sett fra 5 avdeling:

Her var det ingen innspill på møtet. Kanskje er det naturlig fordi avdelingen er unik og spesiell på den måte at den i sin mest standardiserte valgmulighet er en kombinasjon av «semestermodellen» (liten master) og «kursmodellen» (semester med to spesialfag). Her gjør naturlig nok ikke mange og de mest fremhevede problemene som årsenhetsmodellen medfører seg gjeldende i samme grad.

Undersøkelser og erfaring tilsier at gjentak på masteren er noe vi har sett svært sjelden, ett –to tilfeller har jeg vært borti. Muligheten til å ta masteren på nytt er likevel der, da masteren kan tas opp igjen som enkeltemne når man har oppnådd en grad. I Bergen er dette ikke mulig da det er gjort særskilt unntak fra gjentaksgangen på masteroppgaven. Til gjengjeld har både Oslo og Bergen i motsetning til oss åpning for at kandidater som ikke blir klare til levering etter normert tid kan «beholde» det samme mastertemaet og fullføre arbeidet med avhandlingen påfølgende semester.

Når det gjelder spesialfagene er ikke gjentakshyppigheten der heller særlig høy. Inntrykket er at man heller prøver et «nytt» spesialfag som jungeltelegrafen sier det er «lett» å få en god karakter på.

Historiske tall (uten at jeg har samlet opp og dokumentert) vil etter min mening vise at andelen A og B er større på master og spesialfag enn på årsenhetene. Årsaken ligger neppe alene i den spesielle organiseringen av valgfri del, men like mye på at spesialisering og valgfrihet gir motivasjon og ønske om mestring, samtidig som det faktum at slutten av studiet nærmer seg, er en forsterkende faktor. Det må jo også nevnes at det på 5. avdeling dreier seg om erfarne studenter som trolig ikke lenger reflekterer over om de har havnet på rett plass i livet studiemessig.

Lærere jeg har snakket med på spesialfagene har ingen spesielle forslag til forbedringer ut over å røkte fagene på best mulig måte. Når det gjelder masteroppgavene er jo dette som dere er kjent med på agendaen for et arbeid som strømlinjeformer og eventuelt utvikler dette tilbudet videre.

I tillegg har jeg også generelle kommentarer og innspill, samt kommentarer til de enkelte avdelingene. Jeg underviser på alle avdelinger utenom 5. avdeling og har hatt møter, samtaler og diskusjoner med avdelingslederne og øvrige kolleger om forslag som allerede er i spill og nye forslag som jeg vet de vil bringe videre i sine uttalelser, slik som Kristine gjorde i sin utmerkete uttalelse i går.

Det var det hele.

Gunnar

Møte med JSU om gjentakspromblematikken, 11. oktober

Hovedforslag fra JSU:

- Skille ut enkeltemner
  - o Ex.fac og ex.phil (bestått/ikke-bestått)
  - o Retthistorie (som ved UiO) (bestått/ikke-b, eller karakterer)
  - o Metode? (bestått/ikke-b, eller karakterer på høyere avdeling)
  - o Samerett (bestått/ikke-b, eller karakterer på høyere avdeling)
  - o Semi-obligatoriske fag (bestått/ikke-b, eller karakterer på høyere avdeling) [nevnt av oss, ikke JSU]
- Bredere vurderingsmodell – mer enn bare én skoleeksamen
  - o Vurdering over tid
  - o «Mappevurdering»
    - Semesteroppgaven blir tellende med karakter
    - Også etterfølgende muntlig vurdering av semesteroppgaven
    - Vektingen av karakteren fra semesteroppgaven ift senere skole-/hjemmeeksamen (mer vekt på det som kommer mot slutten av avdelingen?)

Ytterligere tema:

- Få flere eksamener med bokstavkarakter
- Semesteroppgave og hjemmeeksamen er veldig slitsomt
  - o Justering av tid til hjemmeeksamen og skoleeksamen (dager og timer)
  - o Muntlig eksamensvarianten på 1. avd. også på andre avdelinger?
- Skepsis ift karaktersperre for gjennomptak (D eller dårligere) eller begrensinger i antallet opptak på studiet hvis tar opp eksamener med C eller bedre
- Marginal interesse for opptak lagt til utsatt/konto, da dette vil gi dem som ikke trenger å arbeide i sommerferien en fordel (de var veldig positive inntil samtalen kom inn på hvem som ikke ville ha nytte av en slik mulighet)
- Ingen interesse for at siste karakter skal gjelde

Hei!

Veldig bra at det er forslått å endre 8-timers skriftlig skoleeksamen til 6-timers! Studentene sier at 8-timers skriftlig skoleeksamen er tungt, og spesielt krevende blir det for studenter som er innvilget ekstra tid. For studenter som har både en time skrivetid og en time hviletid, blir eksamenstiden 10 timer.

Når vi skal opprette nye eksamener, håper jeg ikke vi får flere skriftlige skoleeksamener. I UiTs [Handlingsplan for tilrettelegging og tilgjengelighet 2017-2020](#) står det blant annet at **fakultetene skal få opp bruken av** hjemmeeksamen og semesteroppgaver framfor skoleeksamen. Hjemmeoppgaver er mer gunstig fra et tilretteleggingsperspektiv fordi studentene blant annet kan bruke tilpasset programvare. I tillegg kan de ta pauser ved behov. For studenter som har psykiske lidelser, kan det være en ekstra påkjenning bare å være i eksamenslokalet. Det er langt flere studenter som har behov for individuell tilrettelegging på skoleeksamen enn på hjemmeeksamen.

I tillegg har våre studenter bedre karakterer på hjemmeeksamener enn på skriftlige skoleeksamener, og det er mindre gjentak på hjemmeeksamener enn det er på skriftlige skoleeksamener.

Hilsen Line, kontaktperson for studenter med funksjonsnedsettelse